ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5681 ԵՊՏԵՄԲԵՐ 27/10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1904 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 1 ՇԱՊԱՆ 1322 ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5681

درعلیه غازه‌لیه ﴿ آره‌وك ﴾ غزته‌سی ادارهٔ‌سنه‌در

Նամակ կամ արեւ k գրութիւն պէտք k ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՀՈՒԼԻՍ, Գալաթիա, Քամանճա փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140 դր
» » » » վեցամսեայ	70 »
» » » » եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40 Ֆր.
» » » վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փոյլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոյլը 100 դրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Մանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ՆՈՒՌՆ ՈՒ ՆՈՒՆԵՆԻՆ

ԵՐԷ ունցեալ դարերու մարդկութեան կրօնական ու նիւթական բոլոր իմացումները անալիզ մեզի փոխանցուած ըլլային, հիմա չատ որոշ պիտի տեսնէինք, թէ ուշադիր մէջ չկայ տունկ մը, բոյս մը, ծառ մը, ծաղիկ մը, որուն շուրջ դիցաբանական առասպել մը հիւսուած չըլլար։ Հին դարերու մարդիկ, իրենց մըտածելու եւ ըմբռնելու մանկական, գրեթէ օ՛յրամտանական իմացակատութիւնով, չկրնալով տարբեր կերպով մեկնել բնական օրէնքներու համաձայն կատարուած աճումներն ու պաղաբերութիւնները, նոյն իսկ բուսական կեանքը—կենդանականէն յետոյ— կապած են առասպելներու։ Հա՛ն ուր մարդկային առողջ իմացողութիւնը կը ակարանայ իրերու պատճառին խելամուտ ըլլալ, իր միտքի՝ կամ հակումները՝ չուսումնասիրելու կը հանին իրեն, եւ ինչ որ բան գլուխը կը զլանար իրեն այդ նախապատմական չրջաններուն, ամէն երեւոյթներէ ազդեցող կրնական ոգին, զինքը իր թէ կը լուսաբանէր նիւթական իմացումներու առասպելանիւս դրուագներով, եւ գտնուցում կուտար առերեւոյթ եւ անհիմն բացատրութիւններով։

Նաւն ու նոնենին ալ առասպելներով չրջանակուած կը ներկայանան մեզի, անցեալ դարերու խորէն։ (*)

Այդ հին դարերուն, երբ բուսաբանական գիտութիւնը տակաւին գոյութիւն չունէր ալեւ-բրի վրայ, մարդիկ կը հաւատային թէ, կը գրէ Պ. լը Նորման, Նէնին կամ ուելի հիւդը նոնենին բուսաւ Ագդիսթիսի արիւնէն։ Լիւդական միդաբանութիւնն զոյցներուն համաձայն, «Երբ ասուածները սպաննեցին Ագդիսթիսը, անոր արիւնին մէկ կաթիլը փոխուեցաւ նէնիի (կամ նոնենիի), որուն պտուղները ոգեւորիչ կուտային կիներու» (**)։ Ոբովհետեւ Սուրիոյ կողմերը «Ռիմման մեծ» կը կոչուէր նոնենիի ծնունդ տուող Ագդիսթիսը, երիտասարդ ասուածը, որ մեռաւ «յոյսերէն առնելու համար», կեսպէրնատիս կը կարծէ թէ Ադոնիս ալ ծնունդ տուած է նոնենիի նոնենի կարմիր ծաղիկներուն մէջ։ Եւ իր բիւրաւոր հաւիկներուն խորհրդաւորութենէն հրապուրուած հին ժողովուրդները փոխանցեցան նաւուին մէջ տեսնել բեղմնաւորութեան, ծնունդեան եւ հարութեան նշանակի մը։ Եւ որովհետեւ նաւուին մէջ բեղմնաւորիչ եւ արգասաւորիչ բնայատկութիւններ տեսնող միտքերը, ճեղքուած նաւուի մը ձէրին մէջ, մարմնական տարբեր գործարան մը կը կարծէին տեսնել, այդ պատճառով Պասանիա ըսել լեռոյ թէ Հերա դիցուհին իր ձեռքը նաւ մը ունէր, կը յաւելու։ «Զուլեր մերկասրտոց ընել այն խորհուրդը, որ այդ պտուղի խորհրդանշական ոգին ակ կը ծածկուի։ Այս պատճառով է նաւ, որ կիկերոնին ըստին համաձայն, Պրասերպինաս չուզեց երբեք դիմաքը թողուլ, այդ պատուղին ճաշակելէ լեռոյ»։ Հերա՝ «մասնաւորութեան ու խնամութեան» ասուածի հանդիսանքը թերեւս կը բացատրուի, նաւուն մը բանած ըլլալուն պարագայով։

Դիցաբանութիւնը եղերական պատմութիւններ ունի իր ծոցը։ աղջիկներու անկափ-խութեան, որուն միակ չարժառիթը եղած է առափանքը։ կը պատմուի, թէ կղզիի մը կիւնիրաս իշխանին աղջիկը Միւռնա (Myrha) ըստ միդաբանութեան, սիրահարեցաւ իր հօրը, եւ դիւներուն մթութենէն օգուտ քաղելով ուզեց Դ.վամի աղջիկներուն ձեւովը չարժիլ իր հօրը հանդէպ։ Եւ եթէ Դավամի աղջիկներէն ծնան Մոլարն ու Ամո՛ուցին (Ծնունդ. ԺԹ. 31-38), Միւռնայի եւ կիւնիրասի յարաբերութիւններէն ծնաւ Ադոնիսը։ կիւնիր, ասկոյն, երբ ճանչցաւ իր աղջիկը, ա՛ինքան ամբարիշտ, չուզեց Դ.վամի պէս լռել եւ համակերպիլ կատարուած իրողութեան։ Միւռնա, իր հօրը վրէժխնդիր բարկութենէն խոյս տալու համար գնաց անապատ մը, եւ հոն զմուռա (myrrhe) արտադրող ծառին փոխուեցաւ։ Ովպիանոս ալ նոնենիին ծագումը լիւդական առասպելէն բոլորովին տարբեր գոյներով կը պատմէ. եւ տարբեր զրոյցի մը կը վերագրէ. «Մարդ մը, կ'ըսէ, առասպելը, իր տարիքին կրնցնելով, տարուցաւ իր Սիդէ (Side) աղջկան, (side կը նշանակէ նուռ)։ Սիդէ՝ իր հօր բռնաբարումէն զերծ մնալու համար՝ անձնասպան եղաւ։ Աստուածները գթացին անոր վրայ, եւ զանիկա նոնենիի փոխեցին։ Իր հայրը ճանաչելի փոխուեցաւ։ Եւ ոտ ինչ՝ա՛, կ'ըսէ Ովպիանոս, չահէնը երբեք նոնենիի վրայ չի հանգչիր, ու չարունակ խոյս կուտայ անկէ։»

Տարբեր կերպով կարելի չէր որ երազէին հիները չարչը նոնենիին, որուն ծառէն սկսեալ մինչեւ ծաղիկներն ու հարիւկները կարմիրներ ծծած են կարծես, Ցավոքէրի ծաղկեալ պատմաւճանին պէս, եւ այդ երազները տակաւին մինչեւ այսօր մասայներու եւ հեքեաթներու սակեզօն չրջանակը կը կազմեն, տիեզերական ըլլալու ասպիճան, եւ այսօր մինչեւ Հարաբերներու մէջ նմանօրինակ զրոյցներ իրենց գոյութիւնը կը պահեն կրօնական իմացումներու խանձարուրքովը (lang)։

Կուպէրնատիս, ուելի առաջ երթալով, եւ նաւուին զրոյցը ընդհանրացնելով, կ'ընդունի թէ Եւայի ձեռքով Ադամի, եւ Պարիսի կողմէն Վէնիւսի տրուած պտուղները, օ՛չ թէ խնձոր, այլ նաւուն պէտք է ըլլան, եւ թէ «միւռ պէտք է լուսնոյն նաւուն իմանալ, երբ խօսքը խնձորի վրայ է, այն մթութիւնն եւ ժողովրդային սովորութիւնն մէջ, որոնք ամասնութեան կը վերաբերին»։ Ան առաջ կը բերէ Վիքրա՛մ-դիսիյան չրջանին (cycle) հնդիկ վէպի մը ամփոփումը, ուր կ'ըսուի, թէ տոմիկ կնոջ մը ծնողքը, զոնքը փոխել տուին պարտէզի մը մէջ, ուր մէկը չէր կրնար մտանել, եւ յայտարարելի, թէ օ՛վ որ պարտէզը մտնէր, եւ առնէր այն երեք նաւուները, որոնց վրայ տոմիկ կնոջ եւ իր երեք աղախինները կը նստին, անիկա պիտի ամուսնանայ անոր հետ։ Կուպէրնատիս իր վերոյիշեալ կարծիքին կերպով մը ի պաշտպանութիւն, առաջ կը բերէ Ուստերի մէկ վկայութիւնը, որուն համաձայն, Դաղմատիոյ մէջ, «երիտասարդ սիւնտորը իր ամուսնական խնդրուածքին մէջ, ոլլասցիկ լեզու մը գործածելով, կը փափաքի իր պարտէզին մէջ փոխանակ գեղեցիկ կարմիր ծաղիկները (նոնենիի), որոնք իր աներջ պարտէզին մէջ կը գտնուին։ Երբեմն փոխանակ այդ ծաղիկներու, խ՝ ձոր կը խնդրէ»։ Տակաւին մոռցուած չեն Նոբոլիի գաւառական ժողովրդական երգերը, որոնց մէջ Տիրամայրը, Բարի ըզձանոյը, Գեղեցիկ կինը, Սիրեցեալ դէսպորիկը, Ս. Ա՛ստուածածինը եւ Նուռը, չատ սիրտ առնելութիւններ ունին իրարու հետ։

Այդ մթութանական իմացումներու մէջ այնչափ ամասնութեան եւ արգասաւորութեան խորհրդանշան մը եղած է նաւուը, որ երբ մէկ կողմէ նոնենիի ծաղիկը, ծաղկանց լեզուին մէջ, կոչուած է թարգմանը ըլլալ զայրագին սիրոյ, միւս կողմէն, հելլենական ծագում ունեցող ասվորութի մը համաձայն, տեղ տեղ նոր հարսը իր ձեռքով գեղին կը նետէ նաւուը, սա ըմբռնումով, թէ այնչափ զուտ պիտի ունենայ ինքը, որչափ հարիւկներ դուրս նետուին այդ խնձոր-նաւէն։

Նաւուը հակառակ իր տարփական եւ զանձեր գտնելու իր մոգական զօրութեանն ու նշանակութեանը, մերթ նաւ եկեղեցական նշանակութիւն մը առած է, իր կարմիր հարիւկներուն համար։ Զրոյցներու պատմածին համաձայն, կ'ըսուի թէ նոնենին Եսէական գերեզմանին վրայ ցընցուած ըլլալուն պատճառով է, որ իր պտուղները տակաւին այդ գոյնը ունին։ Ուրիշ պատմութիւն մը նայելով, կ'ըսէ Կուպէրնատիս, նաւուին գոյնը արդիւնք է Մէնէսկէի (Ménéocée) անձնասպանութեան։ Դրիգոր Մագիստրոս իր Թաղթերուն մէջ, հատ մը ունի, «Ցաղագս նաւոնց, բան կատակոնց, առ Եփրեմ Եպիսկոպոս Բզնոյ», որուն մէջ յայտնի կը ցուցնէ, թէ Դիոնիսեայ կամ Ադոնիսի զրոյցը ծանօթ էր նաւ Հայերուն, եւ թէ այդ զրոյցին կարեւորութիւն տրուած ըլլար կամ ա՛չ, կը պահուէր, ասկոյն, փոխառուած ուսումնասիրութիւններուն մէջ։ Գրիգոր Մագիստրոս, Բզնոյ եպիսկոպոսին կողմէն իրեն զրկուած նաւուերը ընդունած ըլլալով, կը գրէ. «Ընկալայ զնաւոն ա՛չ ի կոթլոցն կարծեցեալց լարանէ Դիոնիսեայ (Ադոնիսայ ?) այլ ի բաղկացուցիչն զօրութենէ անբարբարոյ բարւոյ, եւ զի պարզկան է անուն Ա՛սա... (Լնար նաւուն)։

Ամասնութեան եւ արգասաւորութեան խորհրդանշանակութենէն բոլորովին անջատ, նաւուը յաճախ միմիայն առասուութեան բառաբանիկ նշան մըն է։ Պլուտարքոս կը պատմէ թէ օր մը Դարեհ խոյս նաւուը մը կրբանար, երբ հարցուցին, թէ ի՛նչ բան կ'ուզէր ունենալ պարտնէկուած հարիւկներուն չափ տարա։ «Զափիրներ» պատասխանեց Դարեհ։ Եւ Զ.փիր Ֆեռարիզ ու Դարեհին անձնասէր մարդ մըն էր (Oeuvre morale. trad. Vic Betoland tom. 1. էր. 414)։ Եւ Կուպէրնատիս կը պատմէ, թէ երբ Ոթան ալցելեց Թերմոպիլէցիները, ծերունի մը նաւ մը ներկայացուց, մաղթելով ա՛յնչափ լաջող տարիներ ունենալ, ա՛րչափ հարիւկներ կային նաւուին մէջ։

Նաւը Հրէից մէջ ալ մասնաւոր նշանակութիւն մը ունեցաւ չատ հին ժամանակներէ սկսեալ։ Ոչ միայն Աստուծոյ կողմէն խոստացուած Աւետաց երկրին բարերար բաւականութեան մէջ նոնենին իր կարմիր ծաղիկներով ամէնէն հմայիչ փաւնը ձեւացուց (Թիւք. ԺԳ. 24, Բ. Օր. Հ. 8), այլ եւ ան գեղեցիկ զարդ կազմեց Երգ Երգոցի հատուած բուրաստաններուն (Երգ. Դ. 12. Զ. 11)։ Եւ Սողոմոն չվարանեցաւ իր սիրուհիին լաչակին տակ ծածկուած այտերը «Նուռի» նմանցնել, (Զ. 7.), երբ միւս կողմէն ինքը նուռի օշարակ կ'ուզէր հրամցնել անոր, իբրեւ սիրային ըմպելի (Հ. 2)։ Բաց ասսի նաւը Հրէից կրօնական հանդերձանքին մէջ, իբրեւ խորհրդաւոր պտուղ, ունեցաւ իր մասնաւոր տեղը։ Աստուած, որ քահանայական եփատին չինութիւնը յանձնարարեց, չմոռցաւ, անոր մանրամասնութիւններուն մէջ զետեղել նաեւ, «պատմուճանին քղանցքին վրայ շուրջանակի ոսկի զանգակ մը եւ նուռ մը» (Ելք. ԻՀ. 33)։ Իսկ երբ Սողոմոն ձեռնարկեց տաճարին չինութեան, մասնաւոր հոգածութեան մը առարկայ ըլաւ սիւներուն ցանցակերպ զարդին վրայ «երկու կարգ նուռեր» շարել, եւ սիւնին խոյակը նուռերով ծածկել (Գ. Թագ. Է. 18-20)։

Այսպէս ուրեմն մա դիւութիւնը երկար դարեր նուռին մէջ մարմնացաւ, մերթ առատութեան, մերթ պաղաբերութեան, մերթ սիրոյ եւ ամասնութեան խորհրդանշանները, եւ զանիկա գործածեց կրօնական հրահանգութիւններու մէջ։ Հիմակուան մարդկութիւնը, սակայն, մոռցաւ իր նախնեաց հաւատալիքները եւ անոնց հանգամանքը, իր չարժուն ներկայի մէջ, որ օր ըստ օրէ կը հեռանայ իր ծագումներէն, եւ նոնենին մէջ տեսաւ պարզապէս, գիտականորէն, մրջաղդիներէն երկարլիակ (dictylédon) եւ բազմաթերթ (dialypétale) տունկը, որ ուրիշ չատերու նման իր ծաղիկները եւ իր պտուղը ունի։ Գիտութիւնը, իր զանազան ճիւղերով, իր պարականութիւնը կատարելու կոչուած է։

Եւ երբ բուսաբանութիւնը, իբրեւ դրական գիտութիւն նուռին կուտայ իր որոշ տեղը եւ իր յարմարագոյն դիրքը բուսական աշխարհին մէջ, չմոռնանք, թէ դիցաբանութիւնն ալ իրեւ ծագուած գիտութիւնը անցեալին՝ իր մէջ կը ծրարէ խորհուրդներու փաթեթ մը, որ պտուղներու բոլորովը օծուած է, եւ այդ խորհրդապէտ իմաստասիրութիւնը իր մթաբանական կեղեւին տակ, պիտի գայլէր մարդկութեան թափառիկ մտածումները, մինչեւ այն օր, երբ իմաստասիրական գիտութիւնն ալ, իր կարգին, դադրի խորհուրդի «անճանաչելի դիցաբանութիւն» մը ըլլալէն։

ՄՈՒՇԵՂ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ԲԱՐԻԶԻ ՆՈՐԱՇԵՆ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅՆ ՕԾՈՒՄԸ

(ՄԵՐ ԹՂԹԱԿՑԷՆ)

ԲԱՐԻԶ 5 հոկտ.

Սեպտ. 19/2 հոկտ. Վարագայ խաչի բարեկենդանի կիրակի օրը տեղի ունեցաւ Բարիզի Ժան-Կուժոն փողոցին մէջ կառուցուած հայակապ նորակերտ հայ եկեղեցիին օծման արարողութիւնը մեծ հանդէսով, ձեռամբ Տ. Գէորգ Սրբազան Իւթիւճեանի։

Տեղւոյն Հոգաբարձութեան ատենապետը անցեալ Դշ. Մանչէսթր հեռագիր մը ուղղելով հրաւիրած էր Տէր Գէորգ եպիսկոպոս Իւթիւճեանը՝ Բարիզ գալ եւ օծել եկեղեցին. որովհետեւ եկեղեցէնն Պրն. Աղեքսանդր Մանթաշօֆ տիպեալ ըլլալով չարթուս մեկնիլ Տփխիս՝ փափաք յայտնած էր որ կիրակի կատարուի օծումը։

Տ. Գէորգ եպիսկոպոս ուրբաթ երեկոյ Բարիզ ժամանելով, հետեւեալ օրը նորաշէն եկեղեցին գնաց, ընկերակցութեամբ Տ. Վռամշապուհ քահանայ Թիլպարեանի Տ. Մեսրոպ Ա. քահանայ Մելէանի, որ այժմ կը գտնուի Բարիզ, եւ Հոգաբարձութեան ատենապետին եւ գանձապետ Զօրաբեան էֆ.ի։ Հարկ եղած պատրաստութիւնները տեսնելով վերջապէս հեռաւոր օրը կիրակի, նորին Սրբազնութիւնը կը կատարէ օծման արարողութիւնը, ընկերակցութեամբ վերոյիշեալ քահանաներուն եւ ծերունազարդ Տ. Բռանարատ քն. Խընամեանի։

Արարողութեան մէկ մասը եկեղեցւոյ ատաղ դրան մէջէն սկսեալ, եկեղեցիի տանոնը եւ չորս կողմերը պատչաճ տաղմներով եւ ընթերցուածներով կատարելէ վերջ՝ բարձրացաւ սեղանը, հոն եպիսկոպոսն ինք վէմը, ուունը, խորանի ճակատը լուաց ջրախառն գինիով, յետոյ յանձնեց երկու քահանաներուն, որոնք չարունակեցին բոլոր օծումները խաչերու լուացումը տաղմսերգութեամբ։

Լուացումը ուարտնէն յետոյ եպիսկոպոսը հարաւակողմի ատենդատուէն թափորով դուրս ելաւ, զգեստաւորեալ։ Միւռոնախիր էր հոգեւոր հովիւ Տ. Վռամշապուհ քահանայ Թիլպարեան։ Տ. Գէորգ եպիսկոպոս բեմը ելնելով, ողբաձայն երգեց «Պատրաստ արարեր առաջի իմ զսեղանս» եւ «Օծեր իւղով զգլուխս իմ»։ յետոյ «Առաքելոյ տաւնեալ» չարականը երգելով կատարեց Միւռոնթափը՝ վէմին կեդրոնը զոր օծեց «Օրհնեսցի, օծցի եւ սրբեսցի գլխադիր Աստուածային Սուրբ սեղան այս» ըսելով. հետզհետէ օծեց սեղանոյս ալ եւ ահեակ անկիւնները, չրջունքը, սիւները, խորհրդարանը, եւ ամբողջ խաչերէ քարերը որոնք զետեղուած էին թէ՛ սեղանին չորքը եւ թէ վարը եկեղեցիի չորս կողմերու արտերուն վրայ։

Ս.իրողացնելով օծումը չարակոնի մը երգեցողութեամբ, դարձեալ կը բարձրանայ բեմ և կը զարդարէ սեղանը օրհնուած հանդերձներով, պատրաստ հինգ ալտանակները վառելով կը դնէ մէն սեղանի գագաթի մօտիկը եւ միւս չորս ալտանակները չորս անկիւնները, օծեալ խաչերու մօտ, որոնց մօտիկ կը դնէ խնկամանները՝ Թուով հինգ, յետոյ խալը ու Ս. Աւետարանը. եւ սկսելով «Սեղան քո Տէր զօրութեանն» չարակոնը՝ կը խնկարկէ եւ երկրպագելով կը համբուրէ Սեղանը։ (Դպրաց երեք զանազան անգամներ երգուեցաւ այս չարականը)։

Այս արարողութենէն վերջ եպիսկոպոսը դարձեալ բեմ ելաւ եւ փակեց վարագոյրը ու վերջին բացաւ, իր ձեռքի վառեց ուտագ խորանի կանթեղը, եւ բոլոր ժողովուրդը վառելով իրենց ձեռքի մոմերը՝ երգուեցաւ «Լաւաւորեա Երուսաղէմ» չարակոնը։ Եկեղեցիին մէջ կատարուեցաւ անդամանը, յետոյ միաբերան երգուեցաւ «Լոյս Սուրբ տեղւոյս չինութեան եւ բարեկարգութեան» քարոզը։ Եւ մեծ աղօթք մը վերջը Տ. Գէորգ եպիսկ. պանծանիլով օրհնեց նորաստաս եկեղեցին, եկեղեցւոյն Պրն. Աղեքսանդր Մանթաշօֆի եւ բոլոր ժողովուրդը, որմէ վերջ սկսաւ Պատարագը։

Եկեղեցին օծուեցաւ եւ նուիրուեցաւ յանուն Ս.բոյն Յովհաննու Մկրտչին, ի յիշատակ անուան ծնողի եկեղեցէն Պ. Մանթաշօֆի։ Երկու կողմի փարեկ ատանդատանց օծումը մնաց լուսաւիկային։

Այս հանդիսաւոր արարողութեան պահուն ազգային եւ օտարազգի մեծ բազմութիւն ներկայ էր. ինչպէս նաեւ Վեհ. կարապետ Եղեռնց, եւ այլ պատուաւոր անձնաւորութիւններ, ֆրանսերէն թերթերու խմբագիրներ, լուսանկարիչներ եւլն։

Պատարագի ժամանակ եկաւ Պ. Ա. Մանթաշօֆ, որ խիստ յուզուած էր, տեսնելով այնքան հոգ բազմութիւն մը։ Տ. Գէորգ Սրբազան հոմանօտ քարոզ մը խօսեցաւ «Օրհնեսցուք զԱմենակալն Աստուած՝ որ արժանի արար զմեզ կալ ի տեղւոջս փառապատութեան» ընտրեալով։ Նախ գոհութիւն մատոյց Աստուծոյ, յետոյ ըսաւ թէ Հայերն ա՛ւար որ գաղթած են՝ հոն ամենայնիւ հաստատած են իրենց եկեղեցին, միակ ապացոյց իրենց բարեպաշտութեան եւ կրօնասիրութեան։ Բարիզի Հայերն ալ Բարիզի մէջ իրենց գոյութիւնն ունեցած օրէն՝ ունեցած են զանազան անգամներ եւ զանազան տեղեր իրենց տաժամտալ մատուռները, չմնալու համար զուրկ հոգեւոր մխիթարութենէ, ասկոյն տրսպիսի մեծափառ տաճարի մը կառուցումը Աստուած պահած էր իր Աղեքսանդր Մանթաշօֆ ծառային՝ որ ասով բարեպաշտական այնպիսի մեծ գործ մը կատարեց որ անբաւարարելի է։ Գարդարեց որ սիրով և խաղաղութեամբ ապրին իրարու հետ առանց որոնց չէ կարկարող նշանակութիւն ունենալ եկեղեցիի նիւթական չէնքը՝ ա՛ր քան ալ փառաւոր ըլլայ ան։ Ջերմագին օրհնութիւններ ասաւ եկեղեցաչէն Պ. Ա. Մանթաշօֆի, ըսելով թէ յուսիանան անմահ Թո՛ղ մնայ իր յիշատակը, միշտ փառաւոր, պտիւռ եւ հաստատուն մնալով նորակերտ Տաճարս։ Ցիչեց ճարտարապետը եկեղեցւոյն՝ Պ. Կիլպերը, յիշեց Տ. Վռամշապուհ քն. հոգեւոր հովիւը, Հոգաբարձութեան անդամները եւ բոլոր ալ խատաւարները, օրհնելով զանոնք ալ։

Ի վերջոյ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ կատարեց վասն խաղաղութեան և անսասան պահպանութեան համար սրբոց եկեղեցեաց Հայոց, վասն պահպանութեան եւ յարատեւութեան Ս. Երուսաղէմի եւ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքութեանց, եւ բարեմաղթութիւններով վերջացուց։

Ս. պատարագէն յետոյ հոգեհանգիստներուն պաշտօն կատարուեցաւ եկեղեցէն Պ. Մանթաշօֆի ծնողաց յիշատակին։

Արարողութիւնն որ սկսած էր առաւօտեան ժամը 7 ին, աւարտեցաւ ժամը 1 ին մէջտեղները. բովանդակ ժողովուրդը հոգեւոր ցնծութեամբ եւ մխիթարութեամբ լցուած մեկնեցաւ։

Կիրակի օրէն ի վեր Բարիզի չատ ընտանիքներ, այր եւ կին, խմբովին կ'այցելեն Ժան-Կուժոնի Հայոց նոր եկեղեցին որ ուխտատեղի մը կերպարանքն առած է։

ՈՒԽՏԱՒՈՐ

ՀԻՒԱՆԴՏԵՍԸ

(ՆՈՐԱՎԱԼԷՊ)

Օրերէ ի վեր իրենց տունին դուռը չէր փակուած։ Սարգիսի յանկարծական հիւանդութիւնը եւ անոր յուսահատ կացութիւնը իր հիւանդի անկողնին մօտ բերած էր քաղաքին ամբողջ ժողովուրդը։ Ամէն անոնք, որոնք կը բաժնուէին իր հիւանդի անկողնին քովէն, որ արդէն գերեզման կը հոսէր, իրենց հետ կը տանէին արգահատանքի, յուզուած որոմ մը ցաւերուն կսկիծները։ Եւ արդէն տարբեր կերպով կարելի չէր ապաւորիլ։ Դեռ քանի մը չաբաթներ առաջ անոնք հմայուած էին Սարգիսի ապրդ կայտառութենէն, անոր յաղթ մարմնին մէջ ապրող հզօր կայտառութենէն, ու մէկէ՛ մինչեւ այն տեսն չէր կրցած ըմբռնել, թէ այդ վարդ ոյաերուն տակն ու այդ լայնի կուրծքին խորը բոյն դրած ըլլար հիւծախտը։ Կարմիր խնձորներու մէջ որդ տեսնել ու չափսոսալ, եւ առայդ կեանքի մը խորը հիւծախտ տեսնել ու չսոսկալ՝ անհնար կ'ըլլայ մարդուն, քանի որ մենք ամէնքիս կեանքը միշտ վտիտ ու մշտած մարմիններէ հեռու, ախորժած ենք տեսնել մարմիններու արտաքին չքեղ տեսերեւոյթին, եւ անոնց կազմախօսական արտաքին առաւելութիւններուն մէջ։

Սարգիս անգամ չէր կրցած իր համազգաւորներուն հետ հաշտեցնել իր հիւանդի հիմակու վիճակը, որ անկողնին գամած էր զինքը, մինչեւ գերեզման առաջնորդելու հատատ որոշումով։ Ու հիմա կը զարմանար, թէ ի՛նչպէս կրցած էր անգիտակցօրէն տարիներ կրցած էր անգիտակցօրէն տարիներ ցուին հետ, առանց անոր գոյութիւնը զգալու իր մէջ, թէ ի՛նչպէս կրցած էր զանիկա գրկել խայթոց օձի մը պէս, իր թաքերուն խորը, ու տնանդ առած էր անոր, զինքը մեծցուցած իր տարիքին հետ։ Եւ ա՛ռ, հիւծախտը, պտած է իր գոյութիւնը ան՝ չմարելի, մինչեւ այն օր երբ ալ իր ուժերուն գիտակցութիւնը ուներ, կարենալ կրնելու սպանդ դարձած անոր թաքերուն վերջին մնացորդները։ Եթէ անցեալին անօրոշութիւնները մութ խանաւ տպի մը պէս կը տատկանէին ճակատը խեղճ հիւծախտաւորին, ան տակաւ, հիմա տեսուր գիտակցութիւնը ուներ իր տարուժելի ցաւին, եւ իր հիւանդութեան նուազումներուն, իր հանգստութիւն մէջէն, նուազկոտ ալքերովը կը տեսնէր հիմա գերեզմանին դրացնութիւնը եւ ալ ինքզինքը ուրիշ աշխարհի մը, տարբեր կեանքի մը մարդը ըլաւ կը հաստատեր, երբ այցելուները կը փարէին մխիթարել, յուսադրել զինքը կեանքի ունայն խոստումներովը, որոնց համար հառաչանքի ցաւա հաւ ը մը միայն կը փոր-թէր իր չորցած կուրծքէն։ Հիւանդի անկողիններ կան, որոնք չատ ուելի արդամտարուն օշնչութիւններ կը թելադրեն այցելուներու, քան ա՛ր չափ չպիտի կընային թելադրել մահուան քարերու կամ ծաղկազարդ հողաբլուրներու խորը ամփոփուած գերեզմանները։ Գերեզմանները լա՛ւ, իրենց անյայտացումին մէջ, պարզապէս անցեալ կեանքի մը անընթռնելի յուշատեսը կը կազմեն. կեանքի ոգեւորող լուսնը ա՛լ չառքներ դիրենք, ու ապրելու ձգտող կենդանի ճառագայթ մը չի ծլիր երբեք իրենց փշրացած կողերուն։ Բայց հիւանդի անկողինները, օ՛հ, անոնք մեռնող մարմնի մը վերջին նշանները կը ցուցադրեն մեզի կէս-օրեայ սուսերներուն մէջ, ապրող կեանքի սուսերներով օրօրուն, մահուան սեւ հանդոյցը հիւանդներու պուկին պլլուած, ուրիշ չգիտցող ուրուային հառաչանքներու, խալ հծծիւններու ըզքաղ ոսկերը, մարդուս մէջ կ'ընդարմացնեն ապրելու բոլոր տենչերը, բովանդակ կամեցողութիւնը։

* *

Կարապետի համար խորունկ վիշտ մը եղած էր իր պզտիկ եղբօր —Սարգիսի— այդ անբուժելի հիւանդութիւնը։ Երկուքն ալ ամուրի, Կարապետ իրեւ իր զուակը սիրած էր զանի։ Իր կեանքի ամենէն փայլուն եւ ամենէն լայնաղած օրերը վայելած էր Սարգիսի հետ։ Եւ գործի մարդու իր խիստ մասնաւորութիւնը գործակցացուցած էր Կարապետ, պարզապէս իր եղբօրը թողլու համար ուելի փայլուն եւ ուելի երաշխաւորուած ապագան բարեկեցիկներուն։ Հիւանդաս եկեղեցիները որոշապէս կը տեսնէին հիմա, թէ ինչպէ՛ս ընկճուած էր հոգին Կարապետի, որուն ակարացումը մինչեւ այդ վայրկեանին ա՛չ ոք կրցած էր նշմարել կեանքի ձախորդութիւններուն եւ դժուարութիւններուն հանդէպ։ Եւ երբ Սարգիս իր օրհասի ձգձգուող օրերու չարքին, ընդհատ ընդհատ կ'ազդրէր մահուան սասարներուն դէմ, պաղ քրտինքը իր ճակտին, եւ մարմնամաի չառագանումը իր փսաթած ոյաերուն վրայ, գերեզմանական ունայնութիւնը դալուկ՝ ուրուական չրջանակ մը դրած էր խորը Կարապետի անքնութենէ լցուած կապերուն, որոնց ներքեւ ալքերը՝ գաղանի ու լուռ արցունքի մը տակնուցած, վայրկեանէ վայրկեան կը դիտէին Սարգիսի ալքերուն չիլումը։ Այցելուները այդ տեսարանին առջեւ ալ ինքզինքնին անկարող կը զգային մխիթարութեան բառ մը ըսել Կարապետի, քանի որ համոզումը ունէին, թէ մահը, երբ մէկ կողմէն վերջ կուտար Սարգիսի մարելու մօտ կեանքին, ընդհակառակը Կարապետի մէջ կը բանար անմխիթար ուզի մը, եւ անվերջ կսկիծի մը ջրվէժումը։ Ու ալ այնուհետեւ մէկը չէր համարձակեր ոտմկելու ան նուիրական լռամփփումը, ուրկէ հոգիի պաղատանքները եւ սիրտի կսկիծանքը կը լսուէին։ Եղբարական սիրոյ այդ կսկիծալ լռութիւնը մէջ կրնական բան մը կար, միտքի եւ երկնաթոյր, քաւութեան տենչացող սրտաճկի աղօթք մը, ուրկէ զը զգածուէին նոյն իսկ ուտեստեր հոգիները, որոնց համար օտարի մը մահը, եւ օտարի մը սրամաչուք առապանքը չկրնար խորունկ ներշնչում մը սեպնել։ Այդ այցելութիւններու երկար ազդեցութիւնը, պղտոր ալիքի մը պէս քաղաքին մինչեւ հեռաւոր անկիւնները տարած էր Սարգիսի օրհասական բօթը, եւ ցաւի կսկիծը Կարապետին, որուն վրայ արդահատելու արամադրութիւնը բաղաղած էր որպէս խորը նաեւ անոնց, որոնք զլարանքի զգացումովը տարած էին այդ մարդուն հանդէպ։

* *

Կարապետ օրերէ ի վեր չէր բաժնուած իր եղբօրը սնարէն. անոր հառանումը իր ալ հառանումին պատճառը եղած էր ալ։ Ու պիտի փափաքէր, որ եթէ կարելի ըլլար՝, երկուքը միասին հրաժեշտ տային աշխարհի, քանի որ երկուքը միասին վայելած էին, կեանքի ծիծաղները, ու հիմա երկուքը միասին կը հառանէին, մին անկողնին գամուած, ու միւսը անոր սընարին։

Այդ թախծամ լռութեան մէկ պահին. — Սարգիսի մահէն երէք օր առաջ — սպասուհին եկաւ լուր տալու, թէ Թաթուլ աղան եկած էր այցելելու իրեն եւ հիւանդին։

Թաթուլ աղա քաղաքին ջուներէն առաջինը կը սեպուէր։ Հակառակ իր դիրքին, իր հարստութիւնը եւ հակառակ իր վայելած հմայքին, բարձրագոյն մեծ երաշխաւորութիւն մը չէր կրցած ցոյց տալ ամէն անոնց, որոնք իր վարքը ու բարքէն կասկածելու լուրջ պատճառներ ունեցած էին։

Այսուհանդերձ իր նիւթական փայլուն դիրքը բաւական զօրաւոր պատճառ մըն էր, որ բոլոր քաղաքացիք պատկառանքով վերաբերուէին իրեն հետ, ինքը որ իր մասնաւոր վիճակը եւ իր յատուկ տեղը ունէր եկեղեցիին մէջ. դասին եռին։ Կարապետ ակամայ՝ գրեթէ — անգիտակից չարժում մը ըրաւ դիմաւորելու Թաթուլ աղան, որ ախորդրեւութիւն մը ներս կը մտնէր տեսնելէն։ Երկար տեսն չարունակեց լռութիւնը, մամի մը պէս պլպլացող հիւանդին շուրջ։ Իրենցմէ ա՛յ մէկը համարձակութիւնը կ'ունենար զայն խզելու։ Հարցի մեկնելու պտնուն Թաթուլ աղա կրցաւ քանի մը մխիթարական բառեր թաթավել հիւանդի տերերուն, ու մեկին, իր արտասանութիւնով համակուած դէմքը ցուցադրելով ամէն անոնց, որոնք փոդոցներուն մէջ զիրքը կը բարեւէին նոյն օրը, երբ ինքը տուն կը դառնար։

* *

Դռան մը առաջիներ անցած էին Սարգ

գիւի մեռնելէն իվեր, կարապետ չուզեց բնաւ, իր սպասարի հանգամանքին հրաժեշտ տալ։ Իր կեանքին բարեգեղ վայրկեանները թաւնարուած էին ալ։ Եղբօր մահուան կսկիծը օրէ օր կը խորանկնար իր մէջ, ուրկէ հրաժեշտ տուած էին ալ գործելու արամադրութիւնները, ապրելու անդուսպ հրայրքը, եւ կեանքին ուրախութիւնները։ Օրէ օր մաղձ իր եղբօրը լիովանկին մէջէն կը սեղծէր իրեն համար մին այն ձիւնի փաթաթիկնէրէն, որոնք ճերմակ ամպի մը մշուշներով կը վարագուրեն ծիծաղկոտ բլուրները, եւ կեանքին արեւուտ գեղարուեստիկը, ու լայնանկան գիւղերի մը խոնաւ մթութիւնը կը սեղծեն իր հոգիին մէջ։

Բայց բոլոր քաղաքացիներուն համար առեղծուած մը մնաց մինչեւ վերջ, կարապետի զմուսը թաքնուլ ապրին հետ, որուն հետ երթալն ա՛նքան սիրա յարաբերութիւններ չունեցեր էր, եւ որ իր եղբօր հիւանդութեան պահուն պարկեշտ ու ջերմ քաղաքացիի մը վարմունքին բոլոր ձեւակերպութիւնները կատարած էր, հետեւեալ Սարգիսի դագաղին, ու տի մը հող ալ ինքը նետած էր անոր գերեզմանին մէջ։

Օր մը, սակայն, դիպուածը պատահեցաւ ինչ։

Կարապետ իր գործի անկարեւոր թուղթերը բզքռելով նետած էր դէպի փողոց, ու մեկուսանալու, ինքնամոռաց մէկ պահուն, այդ անկարեւոր թուղթերուն հետ դուրս նետած էր նաեւ թաթալ ապրին գրած նամակի մը նախորդակը, զոր գրած էին թաղեցի աղաք, եւ որուն մէջ առ քառերը կը կարդացուին։

«... Հրէշ մը եւ դուն, եւ լիրը օրիկալ մը։ Հիւանդութեան եկար մեր տունը, ու եղբօրս հոգեվարքը պղծեցիր։ Արհամարհեցիր օրհասակնի մը պահերաշուեցած նուիրական ճգնաժամը, եւ քու անբարոյական կրքերդ մարդակուած, վարիկած պահուն, խոնջանքի մէջ բանարարել ս. գիջերը սպասուիս պարիս...։ Ա՛ւօրէն։» ՆՈՅԿ

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՋԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Թէ ինչ կ'ըսե Ավէլան ծովակալը.— Ռուսական նախարարը հրաժարական տուած է.— Պալթիկի նաւաբաժինը.— Մանչուրիոյ վերին հրաման տարուելիքը.— Ա. լեքսիեւ ծովակալին վերադարձը.— Ռուսական եռադրոշ բանակը։

Բարիզ 5 հկտ.— Մարքոնի թեղերապուլէկի թղթակիցը որ Ավէլան ծովակալին ներկայացած է, սա չտնկան հետագիրը կ'ը ղ է նոյն թերթին.

«Այն կատարեալ թեան հանգիպ որպէս ամբէ մը ունելի է կը ծանուցուի ծովակալին նախարար Ավէլան ծովակալին մասուլա հրաժարականը կամ մեկնումը, լուրեր զարս միլա հերքած եմ, խորհեցայ թէ ամէնէն լաւ միջոցն է ուղղակի Ավէլան ծովակալին դիմելով իր՝ տեղեկութիւն խնդրել, ուստի այս իրիկուն պատիւ ունենայ ծովակալին կողմէ ընդունելու։ Մ վ՝ին նախարարը բարեհաճելով պատ մը թղալ Վիրիլիուս ծովակալի։ եւ իր պաշտօնարանին բաւիրդոյն հրէշերդին հեռագրելի, յայտարարեց իրեր թէ իր պաշտօնէ քաշուիլը ծանուցանելու ելեր ապագային մէջ լաւ հեռուն տեսնող գուշակներ են։ Ավէլան ծովակալը կը մնայ իր պաշտօնին մէջ եւ քանի խնդիր չէ եղած զոյն հեռագրելու միայն նաւատորմին հրամանատարութեան պաշտօնը ունի։ Երրորդ բանակի կազմութիւնը, ինչպէս ծանուցի անցեալ օր, հիմա որոշուած իրագործուելու։ Ռուսիոյ հանգամանքին հրաժեշտ տալ։ Իր կեանքին բարեգեղ վայրկեանները թաւնարուած էին ալ։ Եղբօրը մահուան կսկիծը օրէ օր կը խորանկնար իր մէջ, ուրկէ հրաժեշտ տուած էին ալ գործելու արամադրութիւնները, ապրելու անդուսպ հրայրքը, եւ կեանքին ուրախութիւնները։ Օրէ օր մաղձ իր եղբօրը լիովանկին մէջէն կը սեղծէր իրեն համար մին այն ձիւնի փաթաթիկնէրէն, որոնք ճերմակ ամպի մը մշուշներով կը վարագուրեն ծիծաղկոտ բլուրները, եւ կեանքին արեւուտ գեղարուեստիկը, ու լայնանկան գիւղերի մը խոնաւ մթութիւնը կը սեղծեն իր հոգիին մէջ։

Բայց բոլոր քաղաքացիներուն համար առեղծուած մը մնաց մինչեւ վերջ, կարապետի զմուսը թաքնուլ ապրին հետ, որուն հետ երթալն ա՛նքան սիրա յարաբերութիւններ չունեցեր էր, եւ որ իր եղբօր հիւանդութեան պահուն պարկեշտ ու ջերմ քաղաքացիի մը վարմունքին բոլոր ձեւակերպութիւնները կատարած էր, հետեւեալ Սարգիսի դագաղին, ու տի մը հող ալ ինքը նետած էր անոր գերեզմանին մէջ։

Օր մը, սակայն, դիպուածը պատահեցաւ ինչ։

Կարապետ իր գործի անկարեւոր թուղթերը բզքռելով նետած էր դէպի փողոց, ու մեկուսանալու, ինքնամոռաց մէկ պահուն, այդ անկարեւոր թուղթերուն հետ դուրս նետած էր նաեւ թաթալ ապրին գրած նամակի մը նախորդակը, զոր գրած էին թաղեցի աղաք, եւ որուն մէջ առ քառերը կը կարդացուին։

«... Հրէշ մը եւ դուն, եւ լիրը օրիկալ մը։ Հիւանդութեան եկար մեր տունը, ու եղբօրս հոգեվարքը պղծեցիր։ Արհամարհեցիր օրհասակնի մը պահերաշուեցած նուիրական ճգնաժամը, եւ քու անբարոյական կրքերդ մարդակուած, վարիկած պահուն, խոնջանքի մէջ բանարարել ս. գիջերը սպասուիս պարիս...։ Ա՛ւօրէն։» ՆՈՅԿ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Կացութիւնը Չինուս մէջ.— Պ. Ռուզվելթ եւ խաղաղութիւնը.— Ոսկեդրամի դրութիւնը Չինուս մէջ։

Բէռլին, 5 հկտ.— Չինուս մէջ եղած լիսիմաթեանց մասին ստնուած վերջին լուրերը ապահովիչ են։ Անգլիոյ դեսպանատունը կը կարծէ թէ մահուդ ըլլալու պատճառ մը չկայ։ Այդ կարծիքը ունի նաեւ ֆրանսայի եպիսկոպոս մսնէնեէոր Ֆաւիէ։

Բէռերապուրկ.— Հոս պաշտօնապէս բոլորովին զարմանալի եւ մտանուրաբար անպատեհ կը նկատուի Պ. Ռուզվէլթի առաջարկութիւնը, խաղաղութեան համար Համաժողով մը գումարելու մասին։

Սան Ֆրանչիսքօ.— Բրոֆէսէօր, Զէնքաղր Ռուզվէլթ նախագահը ղրկած էր Մորգոյն Արեւելքի մէջ դրամական դրութիւնները ուսումնասիրելու, այսօր Սան-Ֆրանչիսքօ վերադարձաւ։ Կը կարծէ թէ քիչ ատենէն Չին բացարձակապէս պիտի ընդունի ոսկեդրամի դրութիւնը։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 8 հկտ.— Պատերազմի դաշտէն հասած հեռագիրները որ եւ է նոր դէպք չեն ծանուցաներ. Մանչուրիոյ չարը մեղի ունեցած կարգ մը յարաշարան ներու ընդհարումներէ զատ։

— Լոր Լանստաուն պատասխանելով միջազգային իրաւարարական ընկերակցութեան նամակին, որով կ'առաջարկուէր իրեն՝ միւս ազգութիւններուն հետ համաձայնութիւն պատերազմը դադրեցնելու հրաւիրել Ճապոնը եւ Ռուսիան, կը մերժէ այդ առաջարկը։ այդ տեսակ ձեռնարկ մը անպատեհ տեսնելով, քանի որ երկու պատերազմիկներէն ո՛չ մէկը միջնորդութիւն խնդրած է։

Բեռերապուրկ.— Զարը եւ Զարուհին, Ալէքսի մեծ-դուքին հետ, Ռեվալ ուղեւորեցան։

Բեռերապուրկ.— Պաշտօնաթերթը կը ծանուցանէ թէ Զարին հրամանով, դիւանագիտական ճիգ մը հաստատուեցաւ Մանչուրիոյ ուսս սպարապետ Բուրոթաքին զօրավարին բանակներուն մէջ։

— Մուքդէնէն հեռագրուած ուսս զրահակոչութեան կը հաղորդեն թէ Մանչուրիոյ ուսս բանակին կացութիւնը չէ փոխուած։ Բուրոթաքին զօրավարը մասնաւորապէս կ'ամրացնէ Թիէ-Լինկի արեւմտեան դիրքերը։ Մուքդէն ձգուած վերջինպան գունդը, որուն կը հրամայէ Շեռաքէլպերկ զօրավարը, ամէն օր հետաքրքրութիւններ կը կատարէ եւ կը նեղէ հրանական յառաջապահները։ Կավկասեան հեծելազունդը մեծ գործունէութիւն կը ցուցնէ։

ԲԱՐԻԶ.— Կ. Պոլսոյ ֆրանսական դեսպան Պ. Բոնդան երէկ Արեւելեան ճեպընթացով ճամբայ ելաւ դէպ ի իր պաշտօնատեղին։

Վիէննա.— Վիէննայի իտալական դեսպանը երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ արտաքին գործոց նախարար Կոլլոսովգի կոմսին հետ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԵՌԵՐՄՊՈՒՐԿ 8 հկտ.— Հեռագրական ուսս գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ պատերազմի դաշտին վրայ փոփոխութիւն մը չկայ, սակայն վերջին կռիւի վայրերան կը պասսուի կարեւոր դէպքերու։

ԼՈՆՏՈՆ.— Սէնprել Նիւզ կը յայտարարէ թէ Բորթ-Արթուրի ուսական նաւատորմին դուրս ելած ըլլալու լուրը թեւեւ չի հաստատուիր, սակայն միւս զրոյց կայ թէ նաւային ճակատամարտ մը տեղի ունեցած է։

ԼՈՆՏՈՆ.— Զէ-Ֆուէն կը հեռագրեն թէ բազմաթիւ չզենաւեր ճապոնական, զի ուսականներ եւ Բորթ-Արթուրի պաշարման սահմանած խստոր թեղաշնչոյով, Տալնի ժամանած են։

—Շանկայէն կը հեռագրեն թէ Բորթ-Արթուրի լուրը ճակատամարտներ կը շարունակուին։

ԲԱՐԻԶ.— Բասասաներկու ռմբարձակ նաւեր Պալթիկի նաւատորմին պիտի սպասեն Լաս Բալտի մէջ ռմբարձակելու համար։

ԼՈՆՏՈՆ.— Շանկայէն կը հեռագրեն թէ ճապոնական զրահապատ վագոններ ընդառ են Մանչուրիա։ Վայրերը դրեթէ տախտակներով պատպանուած են, խարտեշկէցներով սպառազինուած։

—Ծովակալ Սըր Հ. Լէմբրն Միջերկրական անգլիական նաւատորմին ընդունուր հրամանատար նշանակուեցաւ։

ԲԱՐԻԶ.— Զէ-Ֆուէն կը ծանուցանեն թէ ճապոնական նաւատորմիը վերջերս մեծապէս վնասուեր է Բորթ-Արթուրի առեւլ զեռուցում ականներէն։ Կ'ըսուի թէ լոր մարտանաւեր լաւ մեծ վնասներ կրած են։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թոքիոյէն կը ծանուցանեն թէ ճապոնական զօրաբաժին մը Նակազաքին ճամբայ ելած է՝ Սախալին կղզին գրաւելու համար։

ԲԱՐԻԶ.— Բեռերապուրկէն կը ծանուցանեն թէ ռուսական մարտանաւ մը լաղեր է փոխիլ Բորթ-Արթուրէն եւ Շանկայ կը պասսուի։

ՊԵՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ ու Ռուսանիոյ միջեւ առեւրական պայմանագրութիւնը այսօր ստորագրուեցաւ։

ՌՈՒՍԻԱ

Ներքին գործոց նախարարը ու բաղաքատուութիւնները.— Շնորհաւորական հեռագիրներ.— Հրազիրներու կարծիք։

Բեռերապուրկ, 5 հկտ.—կարգ մը թաղապետութիւններ, ի մէջ այլոց Մոսկուան, Օռեսայի եւ Մինսքի թաղապետութիւնները շնորհաւորական հեռագրեր ստացած են ներքին գործոց նախարար Սվիատոպոլք Միրսքի իշխանին, պաշտօնին գլուխը անցնելու առիթ տրուած բանախօսութեան համար։ Ա. դ հեռագիրներէն մէկ մասը կը մեղմեն արիւխանը յաղթութիւն գտնէ իր նախարարական պաշտօնին մէջ։ Նաեւ խորհրդարանական պաշտօնին մէջ։ Նաեւ խորհրդարանական մէջ վատահութիւն յայտնուած է անդրանկ հանրայնքներու ինքնավարութեան մասին։ Լրագրիները նպատակ կարծիք կը յայտնեն այս բարեմտութեան հեռագրերուն նկատմամբ եւ լաւ երաշխիք կը նկատեն կենդրոնական կառավարութեան եւ հանրայնքներու գործակցութեան համար։ Ռուս թերթը կ'ըսէ թէ տարկ զօրաւոր ազդակ մը պիտի ըլլայ Ռուսիոյ վերանորոգման։

ԹՈՒՐՔԻԱ

Արաւախուսքին դարձը.—Արնլեւթիպէք եան դաշնագիրը։

Լոնտոն, 5 հկտ.—Անգլիական արշաւախումբը առանց խոչընդոտի հասեր է Բարալա կիրճին հնդկական զաւիթները։ Ճամբան մեծ զրկումներու ենթարկուեր է եւ ցուրաչն չատ տառապեր է։ Մահ չէ պատահեր, սակայն։ Կ'երեւայ թէ Լհասայի մէջ կնքուած դաշնադրութիւնը չէ ստորագրուած Չինու ներկայացուցիչ կողմէ, թէքիրէն հրանգ տացած չըլլալուն համար։

—Լոնտոնի մէջ պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ Հնդկաստանի փոխարքան դեռ չէ վաւերացուցած անգլեւթիպէքեան դաշնադրութիւնը եւ թէ այդ համար ձայնութեան պայմանները վերջնապէս չեն ճշդուած։

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Բանախօսութիւն մը.— Իրաւարարական դատարանի մը։

Պոսքոն, 5 հկտ.—Հոս գումարուող խաղաղութեան միջազգային Համաժողովին նախագահ Պ. Ռուզերթ Թրիթ Բէյն բանախօսութիւն մը արտասանելով սա համոզումը յայտնեց թէ խաղաղութեան թաւական կարծուածին չափ հեռու չէ։ Բանախօսը տեղեկացուց Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգաց միջեւ իրաւարարական դաշնագիր կնքելու մասին տրուած միաձայն որոշումն, ըսաւ թէ համաժողովը կրնայ թելադրել նաեւ ուրիշ դաշնագիրներու սարքագրութիւնը Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգաց, Գերմանիոյ եւ Ամերիկայի, Ֆրանսայի եւ Ամերիկայի միջեւ։ Այսպէս աշխարհի խաղաղութիւնը ամուր խարիսխի մը վրայ պիտի հանգչի։ Առաջարկուեցաւ խաղաղասիրական Համաժողով մը գումարել, ամէն ազգերու մասնակցութեամբ, եւ խաղաղութեան միջազգային դիւանը սա կարծիքը յայտնեց թէ տերութիւնները մերժելու են զինուորական պատքերու համար փոխառութիւն կնքել, եթէ միջնորդութիւնի դերակատարել, Ռուսիոյ եւ Ճապոնի պատերազմին վերջ տալու համար։

Մ. ՆԱՀԱՆԴՆԵՐԸ

Գիտունի մը անդեղի մահը.— Ստորեւ կրեայ երկսքուդի։

Ուաշինկտրն, 5 հկտ.— Պ. Լիսրբ. Նի քիմիական ուսումնարանին մէջ օգնական Պ. Բլարէնս Տալլի վերջերս մեռաւ, զոն երթալով Բ. Ճառագայթներուն, եւ թը տարուան ատապանի մէջ։ Բրժկութիւնը այլեւ տարի կրցաւ ապրեցնել զան, փասխէ զերծ պահելով։ Նախ ձեռքերը սկսան ցաւիլ։ Յետոյ թըլիրդարանի եկաւ ձախ դաստակին վրայ։ 1902ին, հարիւր տասն կարգ հանուեցան արուեստներէն, ձեռքերուն վրայ փակցնելու համար։ Բայց հիւանդութիւնը հեռացեալ ձեռքերուս։ Հարի եղաւ ձախ թեւը կտրել եւ յետոյ ալ ձեռքին ձիւթը։ լոյսդարար միւս երեք մատերը եւ ի վերջո, աչ բազուկը։ Յետոյտ բազուկ՝ ոչ չեր, բայց փասխը ուելի ծանրացաւ, ու Պ. Տալլի մեռաւ անուելի տանջանքներու մէջ։ Պ. Լիսրբն ալ մեռաւ էր Ռէօ Թէկեեան ճառագայթներէն, բայց կրցաւ իրեն պատռնացով հիանգալ թեան առաջքը առնել զգուշութիւններով։

— Նիւ-Եորքի տարերկրեայ երկաթուղիին առաջին կառատարը սկսաւ երթեւեկել։ Հարիւրի չափ օրագրոյ՝ եր միայն կը գանուէին անոր մէջ։

ԴՐՈՒԱԳՆԵՐ,,

ԳՐԵՑ ՄՈՒՏՂ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Գրէ. 7½ դրամ։

Սոյն զարմանալի հատորը. մաքուր ու խնամով տպագրուած, իր մէջ կը պարունակէ ասատանալիական գոյաւոր պատմութիւններու շարք մը, Մուտեղ վարդապետի մատեան գրէն ելած։ Հին կեանքի պատկերներ ու դրուագներ նոր կեանքի ու հրապոյր կը տասնան «Դրուագներ»ուն մէջ, որ բացի իր կրօնական ու պատմական արժէքէն գրական անժխտելի արժանիք մըն ալ ունի, իր գունագեղ ու յարկուցիչ նկարագրութիւններով և խորհրդածութիւններով։ Կը տալ գրականեան նոր տեսակ մըն է ասիկա մեզի համար, առաջին անգամ Մուտեղ վարդապետի կողմէ մատեանած։ որ գիտցած է այնքան հաճելի գտնելել իր նիւթը։ Կ'արժէ որ ամէն մարդ իր գրադարանին վրայ ունենայ այս հատորը զոր հրատարակեցած է Նշան Պապիկեան գրատունը։

9—10

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Մի-Թէ մանչի ատարանան արուեցաւ ներքին գործոց նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Ձեվան պէյ։ Սալիսէի ատիճան։ Նոյեմբերի եվմատկան պաշտօնեայ Հիւսնի էֆ.։

— Պիլիսի նահանգին Սըղերդ գաւառին նախ անուանուեցաւ Պասրայի նախորդ Լօմէր Խուլուսի էֆ.։ Ատանայի նահանգին Կիլիքար գաւառակին նախ անուանուեցաւ Ամիկէ գաւառակին նախորդ նախ Ալի Ռիզա էֆ.։

— Ակնակուռ Մէհմէթ պատուանշան արուեցաւ Եգիպտոսի նախարարապետ Մուսթաֆա Ֆէհմի փաշայի եւ արտաքին գործոց նախարար Պուտրոս փաշայի։ Առաջին կարգի Օսմանիէ կոչ. Թիկնապահ եւ նաւային գիրգեր Եյուպի փաշայի։ Առաջին կարգի Մէհմիտիէ՝ Ե գիպտոսի Խեդիվին արտաքին Զէքի փաշայի, թաւքերլինի դիւանապետ Իզզէթ պէյի ու ֆլանգերէնի դիւանապետ Շեֆիգ պէյի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ առանձնաշնորհում նահանգներու դիւանին Տ. օրէն Ֆուատ պէյի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ ծխախոտի Ռեժիին Խաֆեճտարուն չգանեսին Նանսպան Ամիտ էֆ ի՝ արգելում ընդունելու համար։

ՐՈՒՄԵԼԻՈՅ նահանգաց ընդհանուր քանիչ Հիւսէին Հիլմի փաշա, անցեալ կիրակի, իր հետեւորդներով Սկիւտ ժամներ է։

— Վերջին վիճակագրութեանց նայելով, Բուսլիոյի նահանգները վերադարձ պարկեր փոխանակներուն թիւը հասած է 13,468ի. ատոնց 6,857ը Էսքիշեհիր նահանգին կը վերաբերին եւ 6,611ն ալ միւս նահանգներուն։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ նախորդ կուսակալ Հասան Ֆէհմի փաշա իր յաջորդին Բլուզի փաշայի ժամանման հետեւեալ օրը, Սելանիկէն ճամբայ պիտի ելլէ մասնաւոր կառախումբով։

ԳՈՍՈՎԱՅԻ կուսակալ Շաքիր փաշա որ երկու լաթէթի վեր Բրլզիին կը զբաղուէր քննական պտոյտի համար, եկաւ։ Լաթիի օրը նահանգին կենդրոնը վերադարձաւ։

ԴԻՈՇՄԱԹՈՒՂԹի գործանութեանց կարգ մը կէսնրաւ մասին քանի թիւն եւ խորհրդակցութիւն կատարելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը լաթի օրը գումարուեցաւ։ Ա. դ յանձ ժողովը կը կազմեն պետական Խորհուրդին օրէնսդիր ճիւղին անդամներէն Թահիր, Բ. թ. գ. ու Ա. ֆիզ Հիքմէթ պէյերը, Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Դաբրիել էֆ. Նորատունկեան, պետական Խորհուրդին օրէնսդիր ճիւղին անդամ Մրխալաքի էֆ. եւ նոյն Խորհուրդին առաջին քարտուղար Սաղրք պէյ։

ՕՍՄ. ՊԱՆՃԱՅԻՆ ընդհանուր Տեսչին Պ. Տըֆէ որ Բարիզ կը գանուի, հինգշաբթի օրը Կ. Պոլիս պիտի դառնայ։

ԹԱՆԹԱՎԻԶՏԷի ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆԸ.— Թորք լրագիրները հերքելով այն լուրը թէ Թանթավիզատ Խալիա պէյի առեւտրական տունը իր վճռումները դադրեցուցած ըլլայ, կ'ըսեն թէ Խալիա պէյ չզգենուեր. Ջաղացքներ եւ ուրիշ չատ մը կալուածներ ունենալէ զատ, հրապարակէն երեք հարիւր հազար օսկի առնելիք ունի։ իսկ պէյրքը հազարի հօթանասուն - ութսուն հազար օսկի է, հետեւեալ այդ վիճակը ունեցող առեւտրական տուն մը կարելի չէ որ իր վճռումները դադրեցնէ։ Մենք որ երեք օրէ ի վեր կանոնաւոր վճռումներ կը կատարէ եւ լաթէթ օրն իսկ լորս հազար օսկի հատուցած է։ Քոնսպաթիքնուրքիս, որ այդ վճռումներու դադարման լուրը հաղորդած էր, իր լաթաթ օրուան թիւին մէջ բերելու ինքնաբերաբար։

ՆՂԵՌՆԱԳԱՏ սահանին նախագահը տասը օր պարմանաժամ տուաւ Ապարլիքերի անուն անձին որ Եւրոպա փոխած ըլլալուն համար ամբաստանուած է։ Ոչ եթէ պայմանաժամին թէ չներկայանայ, օրէնքին իրեւ անհատաղ պիտի նկատուի։ Բացակայութեան պիտի դատուի, քանզի՝ իրաւունքներէ պիտի զրկուի, ատոցուած՝ քերը գրուի տակ պիտի առնուին։ Ինչ որ եւ դատ բանալու իրաւունք պիտի չունենայ։

ԳԱՐԹԱԼի նախական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնականի փոխանորդ ատենականութեան գործեր Ա.հմ Մուխթար էֆ. կ'ըսէ իգայտ դատաւորի պիտի նշանակուի, վասն զի անտիրդ իրաւունքի մը իրեւ ճշմարտաներ. կայացնելով խարեթութիւնը ըրած է։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԸ.— Ներքին գործոց նախարարութիւնը, մասնաւոր յանձնաժողովին որոշման համաձայն, ծանոյց ամէն կողմ թէ իւրաքանչիւր անհատի բերանացի յայտարարութեանը վրայ պիտի կատարուին մարդահամարի արձանագրութիւն եր թէ թէ այդ գրեալութեանց օրը ժողովուրդին բացակայ եղողներ չգտնուելու համար, մարդահամարի պաշտօնեաները երեք օր առաջ պաշտօնապէս տեղեկութիւն պիտի տան թաղերու եւ գիւղերու իմամներուն եւ մուխթարներուն ու ժողովուրդին ծանուցանելու համար։ Այդ մասին թերայող իմամները ու մուխթարները եւ արձանագրութեանց օրը առանց օրինական պատճառի բացակայ գտնուող անհատները Պատժական Օրէնքին 254 դ յօդուածին արամադրութեանց համաձայն դրամական տուգանքի պիտի դատապարտուին՝ իբրեւ կանոնագրութեան պատուէրներուն անհնազանդ։

— Բան հաղար բնակիչ ունեցող տեղերու մարդահամարի գործողութեանց կատարման համար, մէյ մէկ յանձնաժողով պիտի կազմուին եւ առանց մինչեւ երեք ամիս պիտի աւարտեն մարդահամարի գործողութիւնները։ Բանէն մինչեւ քառասուն հազար բնակիչ ունեցող տեղերու մէջ ալ այդ գործողութիւնները մինչեւ վեց ամիս պիտի աւարտին։ Կուսակալները, կառավարիչները եւ գաւառակալները պիտի նախագահեն այդ յանձնաժողովներուն, եւ եթէ իրենց զբաղումներուն բերմամբ չկրնան ներկայ գտնուիլ, վատահելի անձերու պիտի յանձնեն նախագահութիւնը։ Մարդահամարի պաշտօնեաներն ալ այդ յանձնաժողովներուն մէջ պիտի գտնուին։ Իարէթ եւ թաղապետական ժողովներուն անդամներէն մէյ մէկ հոգի եւ բէյվիներու ըստ պէյ մը պիտի մասնակցին նոյն յանձնաժողովներուն։ Մարդահամարի գործողութիւնները որոշել ժամանակին եւ առանց որ եւ է զեղծումի պատճառ ալ պիտի կատարուին։ Հակառակ պարագային՝ յանձնաժողովին անդամները պատասխանատուութեան պիտի ենթարկուին։

ԾԽԱԽՈՏԻ Ռեժիին վարչական ներքոյը այս տարուան համար որոշուած ընդունելիք ֆր. շահաբաժին տալ. անցեալ տարի տասնըաթ ֆր. էր։

ԻԶՄԻՐի լրագիրները կ'ըսեն թէ Իզմիր-Այտընի երկաթուղիի Ընկերութիւնը ձեռնէնա պաշտօնարանի դիմած է նոյն գիծը Տիրարի, Պէյրտուրի եւ Սարթիի ճամբով մինչեւ Պէյլէր, երթալու համար, սակայն մինչեւ նոյն քաղաքը հասնելու համար գիծը պէտք է համանուն լիմին հարաւային ոգերքը դառնայ։ Պէյլէրի լիմը օսմ. երկիրներու լիմերուն ամէնէն մեծն է, վասն զի անոր չորրը հոգիւ քսան ժամէն կարելի է դառնալ։ Նաւարկութեան ալ յարմար է։ Շատ մը կղզիներ ունի, որոնց ամէնէն փոքրին մէջ հազար հոգի հարիւր հոգի կը բնակին եւ ձկնարաւեմամբ կը զբաղին, որպէս մեծապէս պիտի օգտուին եթէ երկաթուղիի այդ ծերքերը գործադրուի։

Կ. ՊՈՒՏՐԸ.— Մոնիթիքոր կ'իմանայ թէ քաղաքապետարանը որոշած է որ մեծ տուր երու յարկաբաժիններուն իւրաքանչիւրը վարձակալները առանձինն ենթակայ պիտի ըլլան կազմ տուրքին։

ՑՈՒՆԱՑ Պատիարքարանի սինոդը, Մավրոքորդատոս ընտանիքին այն բարերարութիւնը ուրիշ, որպէս հիմնարարներու ապարքներուն մը պիտի կանուցանեն եէսիքիւլէի մէջ որոշեց որ այդ կարգի բարերարներու կենդանագիրները դրուին Պատրիարքարանի սրահին ուսանոյ հիմնի հանատաւորութեան մէջ։ Նոյն արձանագրութեան կոթող մը, ուր ան. ուրի հանդիսաւոր տարեգիներ կարդացուի բարերարներու համար։

ՍՍԻ ԼԵՐՆԵՆ իշխանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ Սեւ Լերան դեսպանատան գործակատար Պ. Մաթասովը, ոեբեկ չորհաւորութիւններ ընդունեց էնիկէնի սամարանոցին մէջ։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդին կողմէ որոշ գումարի մը համար պատրաստուելիք մարզպարաները հանեմատական դրամատուրքի ենթակայ պիտի ըլլան։

ԱՆԱՏՈԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.—Սեպտեմբերի սկիզբէն ի վեր Ասիական երկաթուղիին կատարած տրաֆիքի փոխադրութիւնները ենթադրուածէն չատ աւելի եղած են։ Ասիական երկաթուղիին ներկայ սեպտ. տասնան հարիւր անցեալ տարուան նոյն տասնան կրկնապատկեն աւելի եղած է։ Երբայի զանգան տեղերը այս տարի բերքերը առատ ելլալով, օսմ. երկիրներու արտադրութիւնը աւելի պիտի չատնայ։

ՊԱՂՏԱՏԻ երկաթուղիին լիներ թեան մէջ հնութեանց մասնագէտ պաշտօնեայ մը՝ ալ պիտի գտնուի, վասն զի հաստատեան կը հնաւոր որ նոյն գիծի ստորերկրեայ հնութեանց ուսումնասիրութիւնները գտնուին։

ԵԼՄԷՆԻ կուսակալ Թէվֆիգ պէյ պաշտօնը վաւերացնող կայ. Ֆէհմը անցեալ հինգշաբթի մեծ հանդէսով կատարուեր է։

ՑՈՒՑԱ ՄԵԼԷՔԻԴ ԿԱԹՈՂԻԿ հասարակութիւնէն վեց աղաք կայ. Իրաքի մը հանձնոյ, իբրեւ գիւղ. օրէնքի Լուքանէ վարժարանը պիտի ընդունուի։ աղաքներ։

ՏՐԱԳԻԶՈՆԻ Բալթայ։ դիւղաքաղաքի մէջ հեռագրական կայան մը պիտի կառուցուի։

ԱԻԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ. Ելասեանի կողմը երեւան եկած քանանիկ հոգեկոս ուազ-կախտ մը ամբողջովին ներքալուեր է։

— Զէյթէլլիքի մէջ, անցեալ գիշեր, ասիականութիւնը ձերբակալեց գողապետ կան Լրէնքլօյի Մուսթաֆան ու ընկերը Բրզան որոնք Ալէմ Տաղի Շիւէի Ավէնէ Իզմիրի կողմերը կատարուած էին։

ԾԽԻՊՏՈՍԻ ելմական նախարարութեան կողմէ պատրաստուած վիճակագրութեան մը նայելով այս տարի բամպակ մշակուած գետինների տարածութիւնն է 1,436 708 ֆէտան. անցեալ տարի 1,322. 510ի էր եւ նախորդ տարին ալ 1,275,646.

— Մոնիթոր կը ծանուցանէ թէ Խորտիվին ազգակցներէն Սգէլ Հասան փաշա նեւ-Եորք գացեր է ուրեմ Հանրայնի համար ճարտն պիտի ուղեւորի։ Անկէ ալ Տաղի, Նիւ-Զէլանդ ու Լիսաբոն պիտի երթայ, պատերազմի դաշտը այցելելու համար։ Ջին ու Սիլլան ալ ուզեւորելէ ետքը, յունարի կէսին Եգիպտոս պիտի վերադառնայ։

ՄԱՂԿԱՆՏ. — Մոնիդեօն ձեռնհաս պաշտօնաթանին ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ, ըսելով որ Շիշխանէն մինչեւ Գասպմ Փաշա եւ Փափաղ Բէյ օրիորդին մինչեւ Այնալը Զէյմէ ծաղկեփաթի դէպքերը օր օրի կ'աւելնան։ Ուրիշ տեղեր ալ, մանաւանդ Օրթագիւղ, ծաղկեփաթ ճարակած է։

ԲՈԼԷՐԱ. — Թիֆլիսի օտմ. ընդհանուր հիւպատոսը հեռագրած է թէ Պաքուի մէջ, սեպտ. 19էն 22, քսանրեակ 67 դէպքեր ու 36 մահեր պատահեր են։ Սարաթովի մէջ սեպտ. 14էն 21 քսանրեակ 13 դէպքեր ու հինգ մահեր պատահեր են։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ մէջ սեպտ. 24ին ժամանակէ մէկ մահ պատահեր է։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ Վալիսէ Աթիք Թաղին Աք Բաղարը փաղցին մէջ, չորաթ առաւ, փոքր հին տուն մը փլաւ եւ Հիւսէյին անուն մարդ մը որ քնացած էր, փլատակներուն տակ մնալով վիրաւորուեցաւ։

ԴԻԱԿ ՄԸ. — Շաբաթ առաւ Եալը Բէօյքի եղէրքէն 30-35 տարեկան մարդու մը դիակը գտնուեցաւ՝ ջրհանկիրի հագուստով։ Ոստիկանութեան բժիշկները քննութիւն կատարելով հաստատեցին թէ խեղդամահ ըլլալէ եռաբ ծովը նետուած է։ Քննութեան ձեռնարկուած է։

ՇԻՇԼԻԻ մէջ, անցեալ գիշեր, գողեր մտան մասվանառ Սրբերի տունը, որուն պտակած սենեակին քովի սենեակը գրասենեակ մը՝ պատուհանէն վար նետեցին պարպ գեաին մը, հոն բացին սընտուկը եւ մէջը գտնուած Բաւմէլիի երմէլիի երկաթուղիի տասը պարատիւղիթեր պարտիւղը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ Շաբաթ Իսքէլէսիի առջեւ խարտեան նաւերու նաւաղներէն Տիմիթրի ու Բալտաքի, երէկ գիշեր, կռիւի բռնուեցան։ Բալտաքի դաշոյնը քաշելով մեռց Տիմիթրիի կուրծքը եւ փախաւ։ Վիրաւորին վիճակը ծանր ըլլալով հիւանդանոց տարուեցաւ։

ԲԱՆԿԱԼԹԻի Պէքճի փողոցին մէջ խուրտավաթիը Թավմաս էֆ.ի տունը մէջ, առջի գիշերը, գողեր մտան, երբ անեցիները դուրս եկած էին։ Գողերը ոսկեքաւոր նիւթեր ծարած մեկնելու վրայ էին, բայց սպասուհին իմացաւ ու սկսաւ պոռալ։ Զարգարողները ծարը թողուցին ու փախան։

ՔԵԱՂԷՏԱՆԷի կողմը քարահանքի մը ալեսատ Մարքօ անուն խուրտի մը գլխուն քար մը իյնալով ծանրապէս վիրաւորեց։ Մարքօ հիւանդանոց տարուեցաւ, բայց քիչ եռաբ մեռաւ։

Տե՛ս չորրորդ երես ԲՐԻՆԹԱՆի մեծ վաճառատան ծանուցումը։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ

Ս. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ

ՄԱՑՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԷՋ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԳԱՐՈՒԱԾԸ

Երէկ թէ՛ Դուսմգարուէն ու չրշականէրէն եւ թէ Պոլսոյ զանազան թաղերէն երկսեռ բազմութիւն մը դիմած էր Մայր եկեղեցւոյ կանանց կողմի առաջը, լսելու Ամեն. Տ. Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսին քարոզը։

Վերնասունը թէեւ կիներուն յատկացուած էր, բայց կանանց բազմութիւնը այնքան մեծ էր որ չտեսերը դուրսը մնալ պարտաւորուեցան։ Դասին ալ կողմը դրուած էր Ս. Կաթողիկոսին յատուկ աթոռը՝ բարձր Կաթուղիկէով մը։

Երբ Կաթողիկոսական Թափօրը մտաւ եկեղեցի, Երուսաղեմասունէն մինչեւ ետ կեղեցւոյ դուռը ոստիկաններ բարեւի կեցած էին ի պատիւ Ն. Ամենապատուելի Թեան. առջեւէն Տ. Եղիկ Վ.կը ասնէր Հայրապետական գաւազանը, որուն կը հետեւէր քահանայից դասը՝ զոյգ զոյգ։ Ցետոյ կուգային վարդապետներ ու Տ. Դէորգ եպիսկ. Սբէյեան եւ Ս. Կաթողիկոսը, որ մեծաքեստ բաց շքամակագոյն փիլոն մը առած էր վրան եւ կը կրէր սեւ վեղար մը։ Ժամ 3ին սկսաւ Ս. Պատարագը, զոր մատոյց Ս. Կաթողիկոսին դուռանակիր Տ. Վաղարշակ Վ.։ Մայր եկեղեցւոյ դպրաց դասը ինչպէս նաեւ ուրիշ եկեղեցիներէ եկած դպիրներ ներկայ էին։ Ս. Գրքի ընթերցուածէն վերջը՝ Ս. Կաթողիկոսը բեմ ելաւ, եւ խօսեցաւ քարոզը, բնական ունենալով Պողոս Առաքելոյն։ «Այլ ինձ քաւ լիցի պարծել, բայց միայն ի Խաչն Յիսուսի Քրիստոսի. որով աշխարհ ինձ ի խաչ ելեալ է եւ ես աշխարհի» խօսքը։ Ս. Կաթողիկոսը հանեւեալ կերպով խօսեցաւ.

«Ամենքնիդ ալ, ժողովուրդ Աստուծոյ, լարուած ուշադրութեամբ կ'ունկնդրէք լսելու համար նոր բան մը, բայց կը հաստատեմ որ չկայ նոր բան մը ըսելիք. ինչ որ դարերէ ի վեր խօսուած են, կրկնութիւններ են։ Ոմանք պերճախօսութեամբ ոմանք նրբախօսութեամբ, ոմանք ուժեղ ձայնով եւ ոմանք ալ ինձ նման տկար ձայնով կրկնած են եւ ես ալ միւսնոյնը պիտի կրկնեմ այս Պողոսի խօսքը երկրորդելով եւ նոյն բացատրութիւնները տալով։

«Պողոս, ինչպէս Ս. Գրքը կը յայտնէ, Դամասկոսի յայտնութենէն առաջ եղած էր Սաղոս. Սաղոս որ նախանձայոյզ Փարիսեցի եւ գիտնական՝ սակայն կը հալածէր քրիստոնեաները. բայց երբ Դամասկոսի համբաւն վրայ Քրիստոս ինքզինքը յայտնեց, Պողոս խոնարհեցաւ եւ ճանչցաւ Խաչը, որ Քրիստոսի փառաց պատկն էր. ան որ Քրիստոսի անունը նախատինք կը համարէր, զայն իրեն համար փառք ու պարծանք սեպեց. աշխարհը իրեն համար չէր. Պողոս նուիրուած էր Աւետարանի տարածման, անոր համար այս խօսքը ուղղեց Քրիստոնէից իբրեւ նուիրական կտակ։ Ոմանք հարեւան, ոմանք ազնուատոհմ, ոմանք գեղեցիկ ու ոմանք հանճարեղ են. բայց Թող չպարծին այս յատկութիւններուն վրայ, զի ճշմարիտ Քրիստոնեան Խաչին պարծանքը կ'ունենայ միայն։ Հայ. Առաքելական Ս. Եկեղեցին Պողոսի այս կըսածը որբութեամբ պահելով Խաչի ասոր տարին չորս անգամ կը կատարէ՝ փառաբանելով։ Առաջինը Երեւման Խաչն է. այս երեւումը կը փառաւորէ Երուսաղէմի Մայր Հայրապետը, Գողգոթայէն մինչեւ Համբարձման լեռը ցորեկ ատեն արեգակն պայծառութեան տակ կը տեսնուի Խաչին պատկը եւ փառքը, զոր կիւրեղ Հայրապետը կը գրէ նոյն ժամանակին կոստանդիանոս կայսեր եւ Հայոց եկեղեցին նոյն այս պատմութիւնը կը կարդայ նոյն օրը ի լուր ժողովրդեան։ Բ.ը Վերացման Խաչն է զոր չքեղութեամբ կատարեց եկեղեցին ասկէ երկու շաբաթ առաջ։ Մասենագիրները երկու կարծիք ունին։ Ոմանք կ'ըսեն թէ Հեղինէ իր բոլոր պերճութիւնը եւ հարստութիւնը զոհած է գտնելու համար Քրիստոսի Խաչը որ 300 տարիէ ի վեր աղբիւրներու տակ պահուած էր, եւ որ գտնուելով, Երուսաղէմի եպիսկոպոսը բարձրացուց զայն ի տես ժողովրդեան։

«Դէն է Դիւա Խաչ, զոր դաւ Հեղինէ. այս ասոնը Յոյները կը կոչուին մարտ 3ին, Լատինները մայիս 13ին, իսկ մենք կը կատարենք Հոկտ.ի մէջ։ Դէն է Վարագայ Խաչը, որ մեր Հայոց եկեղեցիին յատուկ է։ Կենաց փայտին կարը Երուսաղէմի առաջին Պարիրաքը Յակոբ Տեառնեղբօր առաքելոյն օրով Պարսկիկէն ժառանգ մնացած է Ս. Հռիփսիմեանց եւ եօթերորդ դարուն, այն է 653 թուականին Թագիկ ճգնաւորին աղօթից շնորհիւ գտնուած էր լուսեղէն տեսիլքներով, եւ այս Խաչի ասոնը կը հաստատուի Ներսէս Գ. Շինող հայրապետին կողմէ՝ որ հանդիսաւոր եղած էր։ Խաչը անարդանաց ու նախատանաց գործի մէջ էր հին Հռոմայեցւոց ատեն, եւ սակայն այդ անարգանաց գործին Քրիստոսի հոտմար եղաւ առիթ կենաց»։ Ապա Ս. Կաթողիկոսը լիւեց Դեմետրիոսի պարտէզին մէջ Քրիստոսի ունեցած ճգնաժամը եւ ըսաւ. «Խաչը ժողովուրդը հաղորդապէս Քրիստոսին ձգելու միջնորդն է, Խաչը՝ պարտաց ճանչման կիրքն է, եթէ ասնոր կը հաւատանք, մեր պարտաց գիտակից եղած կ'ըլլանք։ Զի կը կատարենք մեր պարտքը առ Աստուած, առ մարդկութիւնն. մենք ալ Քրիստոսի Խաչին կատկով մեր պարտքը կը կատարենք իբրեւ Քրիստոնեայ, ոչ թէ գալ եւ խրատնուելով եկեղեցի, նոր քարոզիչ լսելով, քարոզչին ձեւերը քննելով ու քննադատելով։ Իբրեւ քրիստոնեայ պարտք ունինք առ Աստուած, իբրեւ մարդ՝ առ ընկերն. Խաչը պարտք կը դնէ մեր վրայ սիրել ընկերը այնպէս ինչպէս կը սիրենք մեր անձը, օգնել աղքատին։ Պարտք մը ալ ունինք, այն է հպատակութեան պարտքը, անկեղծ ու հաւատարիմ ըլլալ, ինչպէս կը հրամայէ Աւետարանը, «Տուք զկայսերն կայսեր եւ զԱստուծոյն Աստուծոյ»։ Երբ առ Աստուած ունեցած պարտքերնիս կը կատարենք, առ կայսրն ունեցած պարտքերնիս կատարած կ'ըլլանք եւ փոխադարձաբար մեր հաւատարմութեան եւ անկեղծութեան նշանն է ճանչնալ այն երկրաւոր իշխանութիւնը, որուն հովանիին ներքեւ կ'ապրինք. առաքելոյնեն ալ նոր դարձ ք.իստոնէից կը պատուիրէին որ եթէ իրենց հաւատքը աղտաւորեմը պակսել կ'ուզեն, պէտք է հաւատարիմ ըլլան մարմնաւոր իշխանութեանց։ Նոյնը կը կրկնեմ եռ ձեզ եւ կ'ըսեմ որ Խաչին սիրոյն մէկ մասն ալ կը կազմէ հաւատարմութիւնը առ իշխանութիւնն։ Ուրախ եմ որ իբր հպատակ ժողովուրդ մեր հաւատարմութեան մէջ անկեղծ ենք»։

Ս. Կաթողիկոսը ուրեցաց.

«Ամենքնիդ ալ գիտէք եւ լսեցիք որ մեր բարեխնամ կայսրը հաճեցաւ ընդունիլ զիս՝ եկեղեցւոյ լեռին պաշտօնեայս. Իր ներկայութեանը եւ արժանացուց զիս կայս. մեծարանքներու. ուրախ եմ աւետելու եկեղեցւոյ բեմէն թէ կայս. մեծարանքները հանդէպ իմ անարժանութեան, բայց մըն են համակրութեան առ հայ ժողովուրդն. կը շնորհաւորեմ զձեզ որ արժանացած էք Ն. Կ. Վեհափառութեան համակրանաց եւ սիրոյն։ Շնորհակալութիւն Սրբազան եղբօր՝ Ամեն. Պատրիարքին եւ իրեն ալ՝ակից զանազան Վարչական ժողովոց որոնք պատուեցին Կիլիկիոյ Կաթողիկոսը. ի սրտէ շնորհակալութիւն, կրօն. եւ Բազ. ժողովոց անդամոց եւ Պոլսոյ ժողովրդեան որոնք յայտնեցին իրենց համակրութիւնը եւ իրար զլեալ չափ տալով այն մեծարանքը զոր իմ անձիս հանդէպ չեմ համարիր, այլ ձեր սիրած եկեղեցիին։

«Կը հրաւիրեմ զձեզ ինչպէս ամէն ժամանակ, այս բարեբեր եւս աղօթել առ Աստուած որ Ն. Կայս. Վեհափառութիւնն Սուլթան Ապդիւլ Համիտ Խանի թանկագին կենաց արեւշատութիւն, եւ երջանիկ օրեր տայ. աղօթել որ Օսմանեան փառապանծ Դահն որուն շնորհիւ վեց հարիւր տարիներէ ի վեր հայ ժողովուրդը իր լեզուն, կրօնքը եւ եկեղեցին պահած է, ցկատարած աշխարհի անասան պահէ։ Եւ կը հրաւիրեմ զձեզ Սահակ Զարափարեցիին հետ կրկնելու որ «Եկայք ժողովուրդ, երկրպագեսցուք Խաչին Քրիստոսի» եւ մաղթենք, որ Աստուած Հայ. Եկեղեցին անսասան պահէ։»

Ժողովուրդը արտագին ամէններով մասնակցեցաւ Ս. Կաթողիկոսին բարեմաղթութեանց։

*** Ապա չարաւնակուեցաւ Պատարագը հանդիսաւոր կերպով եւ յիշատակութեան ժամանակ Տ. Վաղարշակ Վ. ամենայն Հայոց Հայրապետէն վերջը լիւեց Ս. Կաթողիկոսին անունը տալէն «... եւ զպատուական Հայրապետն մեծի Տանն Կիլիկիոյ զՏէր Սահակ Սրբազնագոյն Կաթողիկոսն» եւ ապա լիւեց Երուսաղէմի եւ Պոլսոյ Պատրիարքները։ Նոյնը կրկնեցին սարկաւագները։

Պատարագէն վերջ Ս. Կաթողիկոսը նոյն թափօրով կրկին Երուսաղէմասուն առաջնորդուեցաւ խուռն բազմութեան մը մէջէն, որ դիզուած էր Ն. Ամենապատուութեան Աջը համբուրելու համար։

* *

ԱՇԳՏԻԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Շաբաթ օր Ս. Կաթողիկոսին այցելութեան գացին Երուսաղէմասուն, Տ. Արիստակէս եպիսկ. Վանքեան, Խասգիւղի եւ Մարդինի Թղ. Խորհուրդները, Տ. Մկրտեան Հայր, Բէրբէտէճեան Պօղոս, Հրանտ Աստուր, Կուրտիկեան Սահակ էֆ.ները Պապի էֆ. Պապեան։ Նոյնպէս Հայր Սամուէլ Վ.Դիմիթարեան եւ Հ. Յուսիկ. Միրզայեան։

*** Դրիգոր Խան Շամամեան երէկ ի դիմաց Պ.ոյսից դեսպանատան, բարի գալստեան այցելութեան եկաւ Ս. Կաթողիկոսին որ սիրալիր ընդունելութիւն մը ըրաւ։

*** Մարտչի Առաջն. Տնտպահ Տ. Վարդան քհնյ. Մինասեան եւ Բազ. ժողովի ատենապետ Նազարէթ էֆ. Պիլէզիկեան շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղած են Ս. Կաթողիկոսին։

*** Երէկ Ս. Կաթողիկոսին այցելեց Պոլսոյի Դպրաց դասը առանձնութեամբ Տ. Վահան Ծ. Վ. Տէր-Մինասեան։ Ն. Ամենապատուութիւնը սիրալիր ընդունելութիւն մը ըրաւ Տ. Վահան Վ.ի եւ իր հրատարակութեանց վրայ գնահատութեամբ խօսեցաւ։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ

ՍԱՄԱԹԻՈՅ ՄԷՋ

Ս. Պատրիարքը շաբաթ իրիկուն հանդիսաւոր թափօրով Սամաթիա առաջնորդուեցաւ, ուղեկցութեամբ Տ. Դաբրիէլ եպիսկ. Ձէվահիրեանի եւ Թղ. Խորհրդոյ ներկայացուցիչներուն։ Ն. Սրբազնութիւնը Ս. Դէորգ եկեղեցւոյ դրան առջեւ ընդունուեցաւ Թաղին պաշտօնական մարմնոց, ինչպէս նաեւ Ս. Սահակեան եւ Ն. Վարդուհեան վարժարանաց երկսեռ աշակերտութեան կողմէ, որոնք առաջնորդութեամբ իրենց դասատուներուն եւ տեսչին, Ն. Սրբազնութեան անուան ձօնեալ երգեր երգեցին։ Ս. Պատրիարքը թէեւ կը փափաքէր երկսեռ վարժարանները այցելել, սակայն ժամանակը ոչ ըլլալով, ուրիշ օրուան մը յետաձգեց եւ Դպրաց դասուն սենեակը պահ մը հանգիստ առնելէ յետոյ, ուղղակի եկեղեցի իջաւ, եկեղեցի արարողութեան նախագահելու։

Երէկ առաւօտ կանուխէն, խուռն բազմութիւն մը լեցուած էր Ս. Դէորգայ եկեղեցին, ուր հանդիսաւոր Պատարագ մատոյց Ս. Պատրիարքը։ Ն. Ամենապատուութիւնը գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ Ճաշու Դրքի առեն, բնական ունենալով «Խոտաւութեամբ քովվ կազմեցեր զմարդ. զի սիրեսցէ արարածոց առ ի քէն եղեալս եւ վարեսցէ զշխարհ արիութեամբ եւ արդարութեամբ»։

Եկեղեցիին ուրտաւմէն վերջը, Ս. Պատրիարքը ասաբրին դրան առջեւ բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սալթանին արեւշատութեան համար, որոնց ձայնակցեցաւ ներկայ բազմութիւնը «ամէն» ներով։

Ցետոյ հանդիսաւոր Միքայէլ էֆ. Ցակոբեանի գերեզմանին վրայ հոգեհան դիտաս կատարուեցաւ։ Ս. Պատրիարքը մինչ օրեան ճաշը ըրաւ Փոխանորդ Սրբազանին ընակարանը, ուր ներկայ էին նաեւ Թղ. Խորհրդոյ անդամները, քահանայից դասը, եւ իրիկուան դէմ Բերա իր ընակարանը վերադարձաւ։

*** Հանդիսաւոր Միքայէլ էֆ. Ցակոբեանի կտակին համաձայն, մօտերս պիտի սկսի Ս. Դէորգ եկեղեցւոյ մէջ Թղ. Խորհուրդի, քահանաներու եւ Աղքատախնամի սենեակներուն, ինչպէս նաեւ խստացուած կալուածներուն չինութիւնը։ Ս. Պատրիարքը այս առթիւ կարգ մը յանձնարարութիւններ ըրաւ Թղ. Խորհուրդին։

Երուսաղէմի Ս. Պատրիարքը շաբաթ օր հեռագիր մը ուղղելով Օրմանեան Ս. Պատրիարք Հօր, ծանուցած էր թէ Մաքսիմեան Ընդհ. ժողովի կողմէ Լուսարարապետ ընտրուած Տ. Վահրամ վրդ. Ազարեանը հրաժարեցուցած է այդ պաշտօնէն եւ ձեռնարկուած է նորի մը ընտրութեան։ Ս. Պատրիարքը անմիջապէս հեռագրեց Երուսաղէմ թէ, առ այժմ նոր ընտրութեան պէտք չկայ։

*** Տ. Դէորգ եպիսկ. Սբէյեան եւս նոյն իմաստով հեռագիր մը ստացած ըլլալով, նոյնպէս հեռագրով մը հաղորդեց Պոլսոյ Ս. Պատրիարք Հօր անօրինութիւնը։

*** Պատրիարքարանի երկու դիւանապետները՝ Թէլէան եւ Խաչատուրեան էֆէնտիները այս առթիւ տեսակցութիւն մը ունեցան Տ. Դէորգ եպիսկ.ի հետ։

*** Ցունաց Պատրիարքարանի դարձակատար Անտոնաքի Իքեռաի էֆ. չորաթ օր այցելեց Տ. Դէորգ Սրբազանի եւ վանքապատկան խնդրոյ մը առթիւ տեսակցեցաւ Ն. Սրբազնութեան հետ։

—Ազգ. Հիւանդանոցին Հոգաբարձութիւնը, Հիւանդանոցի մասնակցութեան 1903 տարւոյ տեղեկագիրը ներկայացնելով Պատրիարքարան, ապագրութեան արտօնութիւն խնդրած է։

—Սուազանի Զաքար էֆ. Փափազեանի պատրաստած «Փամանց կամ ընտանեկան խաղեր» անուն գիրքը, որ նորութիւն մը ըլլալով մեր մէջ, կը պարունակէ ձմրան գիշերները ընտանեաց զբաղեցնելու համար բազմաթիւ օգտակար եւ զուարճալի խաղեր։ Ապահով ենք որ մեր ընթերցողները երբ հատ մը դնեն, չեն գոհ պիտի մնան. գինն է 5 դրչ.։ Կը վաճառուի բոլոր գրավաճառաց քով։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՓՈՆՍԱՆՅԻՆՈՒԼ)

ՕՍՄԱՆ ԵՒ ՌՈՒՍԻՈՅ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ, 9 հոկտ.— Բոլորովին անհիմն են այն զրոյցները թէ բանակին վրայ ինչ հրամանատարութեան մէջ փոփոխութիւններ պիտի ըլլան։ Այսու հանդերձ կարեւորութիւն մը ունին սա տեսակէտով թէ կարելի է զանոնք նկատել իբրեւ արտայայտութիւն մը ընդհանուր երախտագիտութեան՝ Բուրքթաքին զօրավարին զինուորական մեծ լաւագործութիւնն։ Ընդհանուր կարծիքը կ'ուզէ կատարեալ աղատութիւն տալ Բուրքթաքին զօրավարին՝ իր զինուորական ծրագիրը գործադրելու համար, եւ ճիշտ Բուրքթաքին զօրավարին ի նպաստ եղած այդ զգացումին հետեւանքն է որ երեւան եկան այն զրոյցները թէ ընդհանուր հրամանատար պիտի կարգուի Մանչուրիա գտնուող ռուս զինուորներուն։

ԹՈՐԻՕ.— Երէկ հոս հրատարակուեցան զանազան պաշտօնական տեղեկագիրները՝ Բորթ-Արթուրի առջեւ կատարուած զինուորական գործողութեանց վերաբերեալ։ Նոյնների ճակատամարտէն մինչեւ Բորթ-Արթուրի ամրոցները պաշարուիլը, ինչ որ յուլիս 30ին սկսած է դրական կերպով։ Այդ տեղեկագիրները կ'ըսեն թէ Ռուսերը երկու ամիս շարունակ անկարելի ընծայած են պաշարման իրականացումը՝ ամրութիւններ չինելով եւ թէ տակաւին յուլիսին յարձակողական ձեռնարկած էին ճապոնեներուն դէմ։

ԹՈՐԻՕ.— Մրցասոն Բրիդպէթի պատասխանը տուաւ Բարլ Անթուան Հէնձելերը իշխանին։

ՌԻՎԱԼ.— Ռուսիոյ կայսրը ու կայսրուհին, Ալէքսի Միխայիլովիչ ծովակալ մեծ դուքսին հետ, հոս հասան։

ԻՍԱՐԻՅ.— Բ.թէն գնդապետը եւ Տօթրիչ, Ֆրանսաս ու Մարշէլ հարիւրապետները, որոնք վերջերս ազատմամբ արձակուած էին, այսօր Նարէն ձերբակալուեցան։ Պատճառը յայտնի չէ։

ՔՈՐԷՆՀԱԳ.— Ռուսիոյ մայր կայսրուհին Քարէնհակ ուղեւորած պատուն ռուսական հարբուխէ բռնուած ըլլալով, տակաւ ին հիւանդ է եւ գլխաւորաբար կռնակի բուռն ցաւերէ կը տառապի։

ՍԵՐԲԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ

ՕՄՄԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

ԶԻՒԲԱ, 9 հոկտ.— Երէկ իրիկուն Զիւբա վանքին եկեղեցիին մէջ նախատնակ կատարուեցաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Թագաւորը, բոլոր հետեւորդները եւ ուսանողներ։ Հոս եկած էին ներկայ ըլլալու Թագաւորին օծման։ Թագաւորին օծումը այս առաւօտ կատարուեցաւ։ Ժամ 9ին Թագաւորը՝ պաշտօնական համազգեստով եւ հանդիսական թափօրով մը գնաց եկեղեցի, որուն դրանը առջեւ կեցած էր մեծապատիւ՝ չորս եպիսկոպոսներով։ Թագաւորը համբուրեց մեծապատիւին ձեռքը գտնուած խաչը։ Ցետոյ Թագաւորը կղերականներու առաջնորդութեամբ եկեղեցի մտաւ եւ գահին վրայ բազմեցաւ։ Այդ միջոցին սկսաւ պատարագը։ Թագաւորը գաւազանը ու երկրագունդը յանձնեց նախապէս որոշուած անձերու։ Աւետարանի ընթերցման պահուն Թագաւորը Թագը հանեց գլուխէն, ետոյ սարկաւագ մը ներկայացուց Աւետարանը զոր Թագաւորը համբուրեց։ Եկեղեցական երգեցողութիւնքն եռաբ, մեծապատիւը աղօթք մը ընելով, Աստուծոյ օրհնութիւնը խնդրեց Թագաւորին համար։ Հաղորդութեան արարողութենէն եռաբ, երկու եպիսկոպոսներ հրաւիրեցին Թագաւորը օծութիւն։ Այդ առթիւ ե.իսկոպոսները սա յայտարարութիւնը ըրին,—«Թագաւոր իմաստուն եւ ազգ։ Ժամանակը եկած է օծելու Ձեր Վեհափառութիւնը եւ անոր ներկայացնել սուրբ Խաչատուրը։ Հետեւաբար Թո՛ղ Ձեր Վեհափառութիւնը հանի մօտենալ այս սուրբ եկեղեցիին դուռներուն։» Թագաւորը իր սուրը յանձնեց առաջին Թիկնապահին եւ գնաց խաչատուրը առջեւ եւ հոն արքայական վերարկուն վրան առնելով, կեցաւ ոսկեթել գորգի մը վրայ։ Այդ միջոցին էր որ կատարուեցաւ բուն իսկ օծման արարողութիւնը։ Մեծապատիւը տաւ Ս. Միւռոնը պարունակող Թանկագին անօթը եւ սկսաւ օծել Թագաւորը ճակատէն, քիթէն, չրթունքներէն, ականջներէն, կուրծքէն եւ ափերէն։ Իւրաքանչիւր անդամուն կը խաչակնքէր եւ կ'ըսէր.—«Հաղորդի սրբոյ չնորհաց կնիքը։» Ա. դ միջոցին երկու եպիսկոպոսներ կը լորցնէին օծեալն տեղերը։ Ապա մեծապատիւը խաչանին առջեւ առաջնորդեց Թագաւորը, մեծ դուռներէն ա՝ցընելով։ Երբ Թագաւորը խաչանին առջեւ կը խոնարհէր, եպիսկոպոս մը կարդաց հաղորդութենէ առաջ եղած աղօթքը զոր Թագաւորը հանելով գլուխէն ետոյ ունեցաւ։ Աղօթքը ուրախալի եղաւ մեծապատիւը հաղորդութիւն տուաւ Թագաւորին՝ Խարխուրդին երկու ձեւերովը, որքայական ծէսին համաձայն։ Թագաւորը ձեռքերը լուալէ եւ հաղորդութենէն եռաբ աղօթքը ըսելէ յետոյ, բազմեցաւ գահուն վրայ։ Թագը գլուխը դրաւ եւ գաւազանը ու երկրագունդը ձեռքը առաւ։ ապա տաքի վրայ կեցաւ եւ ունկնդրեց սարկաւագի մը կարդացած սա աղօթքին։ — «Տէր եւ Թագաւոր Բիւրեղ, մեր պատկառելի, գթած ու հաւատացեալ Տէրը որ Ս. Օծումը կրեց, Ամենակարողը օրհնէ քեզ, խաղաղ կեանք մը պարգեւէ քեզ, փրկութիւն ու յաղթանակ չար ոգիին փարձութիւններէն եւ երկար կեանք մը չնորհէ քեզ։» Ցետոյ երդեցողութիւններ կատարուեցան եւ մեծապատիւը նորէն խաչը ներկայացուց Թագաւորին որ համբուրեց։ Ապա Թագաւորը, իր պաշտօնական համազգեստով, եկեղեցիէն դուրս եկաւ։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՎԻԵՆՆԱ, 9 հոկտ.— Երէկ սարգրուեցաւ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ կնքուած առեւտրական նոր դաշնադրութիւնը։

ՄԱՏԻԱՏ.— Սպանիոյ նախկին նախարարապետ Պ. Վիլլավէրդէի վրայ վերաբերեալ դատաւորութիւն մը կատարուեցաւ այսրեցի մը համար։ Գործողութիւնը կատարելապէս լրջագոյնս։

ՀՌՈՄ.— Իտալիոյ գահաժառանգ իշխանին մկրտութիւնը որ նոյեմբերի երկրորդ կէսին պիտի կատարուի, տեղի պիտի ունենայ Բուլիրինալի գահոյից դահլիճին մէջ։

ԲԱՐԻԶ.— Նախարարական ընտրելի Պ. Լէրուա Արտէյէն երեսփոխան ընտրուեցաւ։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Սերպիոյ Թագաւորին օծումը հանդիսաւոր կերպով կատարուեցաւ Բրանեէվոյի վանքին մէջ։ Արարողութիւնը չատ չքեղ եղաւ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՌԻՎԱԼ, 10 հոկտ.—Ռուսիոյ կայսրը ու կայսրուհին, Ալէքսի մեծ-դուքսին հետ, Ռիվալ (Թիւլատիոյ ծովեզերք) ժամանեցին Բէրդերսգրէյնէն։ Ալէքսի պիտի ընծայեն Պալթիկի նաւատորմիղը որ իսկոյն ճամբայ պիտի ելլէ դէպ ի Մայրաքաղաք Արեւելք։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ. — Մաքսէնէն եւ Խարկիովէն ուղարկուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Բուրքթաքին զօրավարը յարձակողական շարժում մը կը պատրաստէ։ Ռուսերը ընդհանուր յառաջխաղացութիւն մը սկսած են։

— Հեռագրական ուռա գրծակալութիւնը հեռագիր մը ստացեր է՝ ծանուցանող թէ ռուսական բազմաթիւ զօրաբաժիններ մը գրուած է Եէն-Թալի կայարանը։

ԽԱՐԳԻՆ. — Ռուս զինուորներուն թիւը օր օրի կ'աւելնայ։ Մաքսէնէն մինչեւ Խարգին արտասովոր ոգեւորութիւն մը կայ ռուսական ամբողջ բանակի մէջ։ Թրէ-Լիւկի եւ Մաւքսէնի մէջտեղը զինուորական անընդհատ շարժումներ կը կատարուին։

ԼՈՆՏՈՆ. — Եռքհամայէն կը հեռագրեն թէ Թոքիոյի մէջ վարկեանէ վարկեան լուրի կը սպասուի երկու բանակներուն ընդհարմանը։

—Հաստատ Լէնիքէն ծովակալը ընդհանուր հրամանատար կարգուեցաւ Միջերկրականի անգլիական նաւատորմիղին։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 25 Սեպտեմբեր			
Օսմ. Գոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	93	12
Ամէնէն բարձր գին	»	93	14
Ամէնէն վար գին	»	93	07
Բաւմէլիի երկաթուղի զոց.	ֆր.	125	62
Ամէնէն բարձր գին	»	125	75
Ամէնէն վար գին	»	125	50
ԲԱՑՈՒՄ 27 Սեպտեմբեր			
Օսմ. Գոնսոլիտէ Միացեալ	Ֆ. Կ.	93	14
Բաւմէլիի երկաթուղի	ֆր.	126	25
Շիրքէթի Խայրիէ		93	31
Օսմանիէ		—	—
Ռէյմի		16	39
Օսմ. Պանքա		—	—
Ցունական պանքա		426	—
Տէրբօզ		242	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	20
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	15
» ժուքանա		2	05
» պարտատուղթ		495	—
Բարաք Ֆ. Գալաս		515	—
Թրանսվալ		90	—
Քէրէսի Ցնսանէ Եմիբսիէն Ա		293	50
» » » Բ		268	50
Լավրիոտ		59	—
Անատոլիի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	95
» պարտատուղթ	»	526	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԴԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	109	22
Բարիզ » »	ֆր.	22	95
» » » չէք	»	—	—
Գերմանիա անտոկաս չէք	մարկ	19	58
Վիեննա չէք	ֆիորր.	21	87
ԴՐԱՄԱՓՈՒՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 ֆրանկնոց	Ղրշ.	97	11
Անգլիական ոսկի	»	169	31
Բոլ Եմբէրիալ	»	99	20
Գրիսկց	»	51	03
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	30
Մէճիտիլք	»	— —	—
Բաւալի Ցոթաղրամ	Օ. Ո.	6	62

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 8 Հոկտեմբեր

Անգլիական Գոնսոլիտէ	95	57
Միացեալ պարտք բաց.	95	12
Միացեալ պարտք զոց.	95	12
Ճամանեան Գանդա	13	63
Ռուսական 1888-1889	93	50
Հելլենական 5 %	46	50
» Մենօրոյ	47	50
Պուլկարական 1892	94	37
Եգիպտէն իւնիֆիէ	106	50
Ձարոնական %	73	—
Թրանսվալ	2	50
Փորթուգալ	1	50
Խանակագիր	25	30

ԲԱ

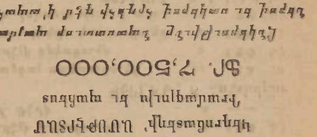

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Envoi gratis et franco

du catalogue général illustré, renfermant toutes les modes nouvelles pour la SAISON D'HIVER, sur demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie

PARIS

Sont également envoyés franco, les échantillons de toutes étoffes composant nos immenses assortiments, mais bien spécifier les Genres et prix.

Envoi franco de port jusqu'à destination de toute commande de 50 francs payée par MANDAT-POSTE, sur demande. *Franco d'estimation*, à partir de 100 fr. moyennant 5 f. d'augmentation sur le montant de la facture. — Ces envois peuvent être expédiés contre remboursement.

ԼԻՔՈՒՐԻՆ ԵՎ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԻՒՆ

Իր մաքուր արեան ազգակցութեամբ մի բարի մարդ Ամերիկայէն գրեցաւ մեզի եւ ուղարկեց մեզի 5 ֆրանկ՝ Լիքուրինի եւ Բարեկամութեան համար։

Ինչպէս գրեցինք, Լիքուրին ամսական 5 ֆրանկ է, եւ կարելի է տարեկան 10 ֆրանկով։ Ուստի Բարեկամութեան համար 5 ֆրանկ ունենալ՝ նշանակեցաւ 2 տարի։

Ամերիկայի մեր բարեկամը գրեցինք՝ Լիքուրին ինչպէս ստանայ։ Ինչպէս գրեցինք՝ Բարեկամութեան համար ինչպէս ստանայ։

Ինչպէս գրեցինք՝ Լիքուրին ինչպէս ստանայ։